

Indian Opinion

Founded by Mahatma Gandhi in 1903,

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 44—Vol. LVIII.

Friday, 11th November, 1960

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER.
Price: FOUR PENCE

Historic Joint Settlement Issued By Pather And Naicker

LEADERS GET TOGETHER TO REJECT PROPOSAL FOR INDIAN UNIVERSITY

(BY A SPECIAL CORRESPONDENT)

THE announcement that an "Indian College" will be opened in Durban next year has been condemned by all shades of Indian opinion. The announcement by the Minister of Education has resulted in a historic joint pronouncement on the subject by Dr. G. M. Naicker, president of the Natal Indian Congress and Mr. P. R. Pather, president of the Natal Indian Organisation. This is the first time that Dr. Naicker and Mr. Pather have spoken with one voice on any aspect concerning Indian life and illustrates, as nothing else could have done that the Indian is fully united in his condemnation of the proposal. The two leaders state: "On behalf of the Indian community of Natal, we hereby categorically condemn the proposed establishment of a purely segregated Indian University College in Durban. The announcement by the Minister that such a College has been inaugurated as from the 1st November, 1960, has come as a severe shock to the Indian community who have consistently and strenuously opposed on principle and on facts the creation of segregated and separate Universities for different sections of the South African community. We firmly believe that the creation of these ethnic racial and tribal Universities is a blatant negation of the very fundamental inherent concept of the universality of the institution of a University as a place of higher learning.

TELEGRAM TO MINISTER

DR. G. M. NAICKER, President of the Natal Indian Congress and Mr. P. R. Pather, President of the Natal Indian Organisation have sent the following telegram to Pretoria to the Hon. Mr. Serfontein, Minister of Education, Arts and Science requesting him not to take any steps in regard to the proposed Indian University in Durban pending representations to be made to them after a Natal Conference of the Indian people. They also urge the Minister to allow students to enrol at the Natal University for 1961 in the meantime.

The telegram reads as follows:—

"Entire Indian community unanimous in its rejection of proposed Indian University request not to proceed with announced intention and ask you receive deputation to be elected from Natal Conference to be convened to discuss this subject early in December.

Meantime urge you allow enrolment of First Year Students at Natal University for 1961.

Please await our representations before any steps taken."

The statement continues:

"To deny students a free choice of where they should study, to curb the rights of the students to mix freely with other fellow students, to place restrictions on them in their quest for learning and search for Truth and to make the students, lecturers and other to obey restrictive regulations as have been applied to the tribal Colleges at Fort Hare, Ngoya, Bellville, and Turfloop is nothing else but a complete and flagrant violation of all concepts for which a University stands.

"The creation of a separate Indian University will result in the exclusion of all prospective first year Indian students from the Universities of Natal, Cape Town and Witwatersrand, institutions whose facilities have been open to the Indian students in common with others since their inception and which facilities our students have gratefully utilised for a number of decades. Our community is proud to have hundreds of graduates in many branches of study who have come through the portals of these splendid seats of learning. We bow our heads in shame for those in authority and Government, who now contemplate shutting these doors of higher learning in the faces of the hundreds of eager students of an under privileged and voiceless com-

munity.

"The Minister of education, the Honourable Mr. Serfontein's visit to Durban on Thursday to inspect and choose the site of the proposed Indian University, — condemned and unwanted by our people,—is a waste of time, energy and money and we request him in all sincerity to abandon his attempt to foist the evil of a tribal university on our people. That this attempt should happen on the eve of the Centenary of the settlement of Indians in this country is adding insult to injury and makes us cry out in anger against this rank injustice upon a people who have given unstintingly of their lives, labour and learning towards the progress and development of our multi-racial country.

"We reiterate that there are no two viewpoints in our community on the question of the Proposed Indian University. We are completely unanimous in our condemnation of it. We are confident that no self respecting man or woman in our community will support the move for a separate Indian University."

Fountain Of Wisdom

I am sitting on the neck of a man, and having quite crushed him down I compel him to carry me, and will not alight, while I assure everybody I am very sorry for him, and will do anything to ease him—except get off his back.—Tolstoy.

Science Museum For Delhi

(“Indian Opinion” India Service)

NEW DELHI.

A SCIENCE museum is to be established at the National Physical Laboratory at a cost of £112,500

The nucleus of the museum, with an exhibited area of 5,000 square feet, has already been formed in a wing of the NPL in collaboration with UNESCO. The development of the museum will be spread over a number of years. To start with there will be over 10,000 exhibits.

Planetarium

The main feature of the museum will be a planetarium with an 18 foot-diameter dome, which will be ready within a few months.

Working exhibits in the field of astronomy, including those of jets, celestial bodies and the structure of the moon, are being built.

When the planetarium building comes up, regular shows will be held on the position and movements of important stars and planets over Delhi.

Indian Opinion

FRIDAY, 11TH NOVEMBER, 1960

A Hundred Years In South Africa

ON Wednesday, November 16, the Indian will have been a hundred years in South Africa—a period which has had innumerable vicissitudes for them as well as much material progress and advancement. Since the day when the first Indians landed on South African soil from the paddle-steamer, the *Truro*, the Indians have ploughed a pre-eminently interesting furrow in this country. Most of the history is much too recent for dispassionate assessment and evaluation and objective appraisal. Many people who have been closely associated with Indian history in this country for the past fifty years are still very much alive. It would, indeed, be a difficult thing to assess in a disinterested manner, the history of our first hundred years, but on the eve of the hundredth anniversary of the arrival of the Indian people it will not be out of place for us to look back for a few moments.

The Indian was brought to this country to work on the sugar plantations. The reason advanced at the time for the introduction of Indian labourers was that the indigenous population was "lazy." Elsewhere in this issue we publish an explanation of the real reasons behind the refusal of the Zulus to work and for the importation of Indian labourers. They are worth thinking over. In the first few years of their stay in this country the Indian labourers earned unlimited praise for the manner in which they proceeded to convert the colony into a "garden." Within twenty-five years jealousies arose as the settler European population began to increase. Anti-agitation was fanned and soon enough the issue resolved itself into the following: the labour of the Indians was required; but they themselves were not wanted; and it was quite an exercise in physics how to separate the two and have one without the other. The European population of Natal was not without resource and the £3 tax was an effort to get the labour without the Indian. In 1903 an attempt was made to get the contracts with Indian immigrant labourers to terminate in India but the imposition of the ban on emigration of labourers by the Government of India cut across this plan. The indentured labourers and their descendants served Natal and the other provinces with distinction. This is admitted on all hands.

In the wake of the indentured labourers the free Indians came. They, too, rendered valuable service to this country but they also were not wanted and so Natal's Responsible Government worked up immigration laws against them and local authorities sought ways and means to cut across their trade. For the last fifty years the Indian question has been handled at a Union level. The Group Areas Act is the culmination of the series of anti-Indian laws designed to cripple the Indian economically. The Government appears to have succeeded in this, and

(Continued on next page)

RELIGIOUS REFORMATION IN INDIA

By K. M. PANIKKAR
In "India Calling"

(I)

AT different times in its long history, the Hindu religion has shown an exceptional capacity to adjust itself to challenges either from outside or from its own internal developments. The challenge of Buddhism was an internal one, which affected both the doctrines and the social institutions of Hinduism. It produced a major crisis in Hindu society, but with the reformation of religion and the reorganisation of institutions associated with the Gupta period, that crisis was overcome and Hinduism re-emerged triumphant. Again, when in the 13th Century, after the conquest of the Gangetic plain by the Muslims, Hinduism faced the radical challenge of Islam, both its doctrines and its institutions seemed to have been seriously threatened. The response of Hindu religion and society to what in effect was a threat to their very existence was again fundamental and far reaching. Religious thought was refashioned to meet the challenge of Islam and we have not only a number of reformed sects but a widespread revival of devotional religion, associated with the *Bhakti* movement. There was, however, a significant difference between the earlier reformation in response to the challenge of Buddhism and the later one which resulted from the impact of Islam. In the earlier period India had a common language of culture, Sanskrit, and the consequence was that the reformation had an all-India character. On the other hand, during the 14th Century the regional languages had become important with the result the movement of reforms were confined to special regions. Thus the great movement which resulted in Sikhism, was confined to the Panjab.

A greater challenge faced Hinduism at the end of the 18th Century. The British had become masters of a great area which included the three provinces of Bengal, Bihar and Orissa. They represented a different civilisation and practised a different religion. Both the civilisation and the religion not only challenged Hinduism and the society associated with it, but seemed to be altogether incompatible in spirit. A missionary centre based in Serampore, near

Calcutta made the position clear by attracting to it the intellectual elite of Bengal. The problem in its essentials was seen and formulated by a truly remarkable man who may be called the prophet of modern India—Raja Ram Mohan Roy. Ram Mohan recognised the weaknesses of Hinduism, and his enquiry into its causes led him to a study of the Christian religion and of the social institutions of European nations. The result was a fervent desire to reform the doctrine of Hinduism, and its religious practices no less than its social institutions. The Brahmo Samaj which Ram Mohan Roy founded as a reformed church, though manifestly influenced by Christian teachings and Western ideas, was still based on the *Upanishads*—the great storehouse of Hindu philosophical speculation. Even for the basic social reforms which he advocated, he claimed authority in ancient Hindu practices,—as may be seen from the fact that his plea for the betterment of the conditions of Indian women was entitled *Brief remarks regarding modern encroachments on the ancient rights of females*.

Though the Brahmo Samaj was a most radical reform of Hinduism and played a very notable part in modernising Hindu thought, its influence was limited to the upper classes of Bengal society. Hindu orthodoxy elsewhere was not seriously affected by it. It is only after the new educational system based on the English language penetrated all over India, that the problem assumed an all-India importance. With the spread of English education missionary efforts also began to spread, challenging Hindu ideas and social institutions in every part of the country. Consequently, everywhere new leaders of Hinduism, who no less by their saintly life than by their new interpretations of ancient scriptures, bore witness to the faith and initiated what amounted to an all-India movement for the reformation of Hinduism.

Three Sources

Three sources of inspiration deserve special mention in this connection. The first is that of Sri Ramakrishna Paramahansa (died 1886), a god-realised mystic

(Continued on page 351)

Indoctrination For Servitude CYNICAL DISREGARD FOR PRINCIPLES

THE following comment was made by Dr. Hans Meidner, Natal Provincial Chairman of the Liberal Party of South Africa, on the subject of the Indian "University":—

The Government's announcement that it will open an Indian University College at three days notice calls for comment because it demonstrates most clearly the Nationalist Government's irresponsibility and ignorance.

If the plans for this tribal college have been well laid and all preparations have been made the Government is guilty of a flagrant disregard of Indian opinion. This opinion should have been sought although there can be little doubt that the majority of Indian people would have been hostile to the Government proposals.

It seems likely, however, that there were no well laid plans because the buildings will only be selected this week—and must function as a university site within three months. If this is so it indicates a cynical disregard by the Government of all the principles of sound education.

This whole unworthy scheme is an example of the Nationalists' blind fanaticism because their unreasoning desire for apartheid should already have been satis-

fied by the University of Natal's practice of academic and social separation. The only reason for providing a separate Indian College is a determination by the Government to substitute for education a process of indoctrination which "will fit the Indian for his place in South African society." The Government must be condemned for this move. It is an economic extravagance of no social value. And like all tribal colleges it will serve an evil aim of indoctrination for servitude."

NEW TOURIST AMENITIES

NEW DELHI—The Planning Commission has approved an allocation of Rs 50 million (£375m.) for developing tourism in India during the Third Plan.

Of this, more than half will be spent on providing new amenities exclusively for foreign tourists. It is also proposed to give subsidies to the Indian Airlines Corporation for linking by air some important centres.

A Hundred Years In South Africa

(Continued from previous page)

unless some radical reversals in policy are made the Indian will soon find himself strangled economically. But this is not all. We now have the Indian university, a "present" as it were on the occasion of the hundredth anniversary of our arrival in this country. Where the Group Areas seeks to strangulate economically, the Indian "university" no doubt seeks to emasculate mentally and intellectually. The Indians may well wonder what the next hundred years holds.

"CHARLIE'S MOHAN"

MR ANDREWS was a man of unique personality and great learning. He came to this country as a missionary, from which one may gauge his spirit of renunciation and his love of service. But when he saw that his being a missionary was putting obstacles in the way of his service, and the rules and regulations of the mission were restricting his freedom and cramping his soul, he put off his title of 'Reverend' and became plain 'Mr.' Andrews. He had an extraordinarily soft loving heart. One day, in the course of a private conversation, he said to me: "I want to serve the people of India as they want to be served. Coming from England and setting oneself up as a guru, as some people do, has no appeal for me." (It is likely he was referring to Mrs. Annie Besant.) "Nor do I desire to become a Hindu and teach the Hindus the tenets of their own faith." Perhaps he had sister Nivedita in mind when he said this) "All I want to be is a servant of the people of this country." And that is exactly what he was

When Bapu's Satyagraha in South Africa had assumed a sterner character, Gokhale and others decided to send Mr. Andrews over to help him. Mr. Andrews' friends gathered together to wish him God-speed, and everyone gave him some gift as a keepsake. His friend, Mr. Pearson, also brought an offering. He said laughingly: "I have brought you a queer gift!" Mr. Andrews could not guess what it was, and was rather puzzled. Mr. Pearson added: "I have brought you myself! I am coming along with you to help you."

They went to South Africa, lived amongst the English, Bapu was a good judge of their character. In the twinkling of an eye these two friends became his friends also. Mr. Andrews said

to Gandhiji: "I will call you 'Mohan', and you must call me 'Charlie' henceforth." Their mutual affection grew and grew until they became as blood-brothers. Whenever Mr. Andrews was returning to India from abroad, he would send, without fail, a cable from some port en route—"To Mohan love from Charlie". Bapu's thrifty soul winced at this needless extravagance, but he never could muster up courage enough to tell Charlie not to do it!

Mr. Andrews was a champion at forgetting things. If he went to bathe, he left his watch in the bathroom. If he lent or borrowed anything, he never bothered to remember it. That is why, whenever Bapu sent him anywhere, he gave him more money than he actually needed, remarking with a smile: "You must have some money to lose, you know!" Mr. Andrews never kept accounts. On his return from anywhere he would turn out his pockets and hand over to his Mohan whatever was left.

I noticed that after a while, Mr. Andrews did not call Bapu "Mohan" any more. He called him "Bapu," as we all did.

—From *Stray Glimpses of Bapu* by Kaka Kalelkar, published by the Navjivan Publishing House, Ahmedabad—
11. Price Rs. 2 (3/-)

MORE SHIPPING TONNAGE

ACCORDING to the Indian National Steamship Owners Association, 19 vessels totalling about 142,000 gross registered tons, have now been added to the Indian merchant fleet in the first eight months of 1960.

This is a record addition in any single year since Independence.

New India Assurance Co. Ltd., India's Leading Company

We Transact:

Fire, Marine, Transit, Motor, Baggage, Burglary,
Householders & Houseowners (Comprehensive),
Personal, Accident etc.

Principal Controlling Officers in the Union of South Africa

Jalbhoj Rustomjee & Son

140 Queen Street, — Durban
Phone: Durban 25845, 28513, 29807

DO YOU KNOW

- That NEW INDIA is by far India's largest Insurance Company;
- That NEW INDIA operates in over forty-five countries;
- That NEW INDIA has over 65 branches in India alone;
- That NEW INDIA receives over £6,000,000 Premium EACH YEAR on Fire, Marine & Accident.

FOR SECURITY
AND SERVICE
INSURE WITH
NEW INDIA

NEW LIGHT THROWN ON OLD "HISTORY"

A RACE OF WARRIORS COULD NOT TURN INTO LABOURERS OVERNIGHT

By RANJI S. NOWBATH

THE first census of Durban, conducted in the year 1852, only eight years before the arrival of the Indians—returned a European population of 7,500—of this number 4,500 had arrived in the preceding three years. The earliest European inhabitants of Natal believed that the road to prosperity lay in cotton, but after Edmund Morewood had made his first systematic experiments in cane cultivation, the planters turned to sugar. By the mid-1850's it was clear that the prosperity of Natal lay in sugar and that its success was linked with the availability of a continuous supply of cheap, reliable labour. At hand there was an indigenous population of 130,000 and the hope was entertained that this reservoir could supply the labour needs of the colony. But it was soon discovered that the Zulu was unwilling to work on the sugar plantations and the cry was sent up that they were a lazy lot of people—an allegation on which successive generations have since been fed. But in ascribing the unwillingness of the Zulus to work to laziness, the planters had misread the character of these people and had failed to interpret correctly their immediate past; and in claiming that the East Indian made a more efficient and competent labourer they omitted to mention the advantages of a system of imported labour in which the worker was bound for five years to one employer and with wages fixed in advance for the whole period.

In accusing the Zulus of being lazy the planters lost sight of the fact that the mighty Shaka had been dead only a matter of 22 years when the efforts to secure a continuous supply of labour were made—a period of less than a generation. The great *amadoda* who had fought in the powerful Zulu impi were still comparatively young men. The last of the soldiers graduating into the army of Shaka were no more than forty years old. The young men who were born in the 1820s and to whom the grand courage of Shaka and the Zulu battalions was already a legend in the lifetime of the Zulu king were less than thirty years old. In the 1850s when the first call was made on the Zulus to work on the agricultural fields along the coast, the crash of the marching feet of the Zulu armies was still

When the sugar planters of Natal turned to India for a supply of labourers a hundred years ago the reason they advanced was that the Zulus were unwilling to work because they were a "lazy lot of people." This has been repeated assiduously ever since and has come to be generally accepted as a fact, but new light was thrown on old "history" by Mr Ranji S. Nowbath when he delivered the first address in the Centenary Lectures organised by the Natal Indian Teachers' Society. Mr. Nowbath advanced a more convincing reason for the unwillingness of the Zulus to work on the cane fields and the desire of the planters to import labourers from India. The following is adapted from his address. Editor I.O.

ringing in the air. The memories of the achievements of their king who had welded out of virtually nothing a massive army which had laid waste the length and breadth of Natal were still fresh, and a generation of men fed on the blood of its enemies could not reasonably be called upon to till the soil. Men who had wielded the deadly short stabbing spear devised by Shaka, refused to wield the hoe.

Memories of the massacre of Retief and the trekkers were even fresher and the valiant battle given by the impi of Dingaan against the soldiers who killed from a distance was only a matter of a dozen years or so. That the Zulu power was struck a staggering blow at Blood River in 1838 is a fact of history but the Zulus had not lacked anything in courage. They had fought gallantly. No nation of warriors could have fought with more courage in such a situation. Blood River was the victory and the triumph of superior arms—not of superior courage. It was the daring and the courage of the Zulus that had caused the river of blood. A people afraid and cowardly would have withdrawn from battle but the Zulus sent up phalanx after phalanx to be cut down by the guns of the Boers. The remembrance of these things was still very much fresh in the Zulu mind and a people that had given such determined battle could not turn into tillers of the soil overnight. The Zulus were defeated, but not subjugated. Their martial spirit was yet to be destroyed and so in the middle of the nineteenth century they were still warriors at heart.

By tradition, too, the Zulu was not a cultivator of the soil; he was not an agriculturist or peasant farmer. By origin and

ancestry he was a warrior and a huntsman—a pastoral man who lived off the meat and milk of his herds and the produce of the soil cultivated by his women. The men did not wield the hoe. If there was any tilling to be done it was the woman of the race who did it; who grew the corn and ground it. The Zulu wars, too, had been a great collision of cattle people—white and black—men who wanted pasturelands for their herds and though the black had now been defeated, the back of Zulu pride had not yet been broken and the people could not be put under the yoke of agriculture.

When the planter looked to India for a supply of labourers he was—whether he admitted it or not—really considering the disadvantages of employing local and the advantages of imported labour. The Zulus still owned land and could sustain themselves on it. They could not be made completely dependent on the agricultural fields of the white man. Even if they worked they could retire whenever they wished. To keep them in work for extensive periods required compulsory laws but at this time Britain was not prepared to sanction ordinances that might give rise to anything smacking of slavery or forced labour. In far away England the Government saw no reason why the indignant labourer, offered good terms of work and good wages would refuse service. On the spot the difficulties were real. Monthly engagements did not suit the planter. He required labour from dawn to dusk, Saturdays, Sundays and holidays included—and the whole year round. He wanted labour assured for many years at a stretch. Unless the labourer could be bound by law for long periods,

to him there was no point in employing him. The ordinary civil contract was valueless for there was no effective way of enforcing its terms. On the one hand, there was an individual, the employer, responding to an intricate commercial, industrial contractual system; on the other was the Zulu to whom the complex demands of European economy were foreign and the European system of laws and contracts hostile to his traditions.

Against these disadvantages of employing local labour there were the advantages of employing imported labour. The planters who had come to Natal from Mauritius were aware of the system by which labour could be drawn from India, of the conditions under which this could be done and of the advantages connected with the importation of labour from India. The Indian Indentured Labour System assured two factors vital to the successful cultivation and manufacture of sugar: a supply of labour permanent for a minimum period of five years combined with long daily hours of work; and an extremely low wage fixed in advance for the whole period. The labourers were housed on the states and were converted into predial serfs by means of a special system of laws designed, in theory, for their protection but in practice working for the benefit of their employers. The details of the indentured labour system were such that once a labourer had been imported from India ten years of effective field labour could be expected from him. In addition to these advantages of the system, the Indian made an excellent agricultural labourer for he came from the cultivating ranks of the great river plains of India. He had behind him centuries of labour and struggle against the elements. He did not have to be trained to work. He had magic in his hands. He could make many ears of corn grow where none grew before. He had a tremendous driving force impelling him to save money, and to establish himself in a piece of land and to provide a home and security for his children. He was honest and hard-working. And so it was not strange that Natal should cast its eyes eastwards across the Indian Ocean for labour.

Indian Children Forced To Go To Lenasia

CLOSING OF HIGH SCHOOL CONDEMNED BY TIC

(From Our Special Correspondent)

JOHANNESBURG—The closure of the Johannesburg Indian High School and the forcible removal of five hundred students to Lenasia has been strongly condemned by the Transvaal Indian Congress. In a statement the joint secretaries of the Congress, Mr S. Nathie and Mr. B. T. Naidoo declare: "The decision of the Witwatersrand Central School Board to close the Johannesburg Indian High School and force five hundred or more students to go to Lenasia was shocking. It is apparent that this decision was an instruction from the Transvaal Education Department which is implementing the Nationalist Party's policy of segregating the Indian people. The move of the Department is therefore not surprising, for the move began in 1955, when the Booysens Indian High School was closed and a prefabricated High School building was set up at Lenasia. The majority of the Indian parents boycotted the Lenasia Indian High School and established the Central Indian High School which is still in existence.

The reason given by the School Board that the Johannesburg Indian High School is overcrowded is an unacceptable excuse. The Indian community will not be deceived by this excuse. In 1951 the Transvaal Indian Congress drew the attention of the authorities to the overcrowded conditions in Indian schools. The Department then treated the matter sympathetically and a concession was made to the community when the Gillies Street Primary School was established. But no

accommodation was provided for children. The situation was therefore deliberately created by the authorities in order to enforce the Lenasia scheme. This was also apparent when the Kliptown Indian School was unceremoniously closed and more than two hundred children between the ages of six and thirteen were forced to attend the Lenasia Primary School especially created for them.

Overcrowded conditions are prevalent in all primary and high schools to this day and

next year's infants and teenagers will be knocking at the doors of education quite vociferously. We can therefore presume that that this archaic excuse will once more be offered and the little ones and teenagers must go to their future fatherland—Lenasia. The students and pupils will be expected to leave their homes at seven in the morning and return home at about 4.30 in the afternoon. Some of course may, if the gods permits, reach home at seven at night as many High School children travel from Roodepoort, Newclare, Germiston, Boksburg, Benoni and Springs. Indian children will be imbibing the much-craved for Western culture and civilisation in the course of eight to twelve hours, during which five hours will be spent in learning and the balance of the day in travelling.

We reiterate that the ostensible shortage of accommodation is an unacceptable excuse. The children are being hounded out of their schools.

Immediate accommodation for these pupils can be found. There is a piece of land at the corner of Avenue and Terrace Roads

belonging to the City Council of Johannesburg. This piece of land has been lying idle for more than twenty years and can be used for this purpose. A prefabricated building with the necessary amenities could be erected.

The students of the Johannesburg Indian High School are naturally shocked by this action of the education authorities. They are becoming frustrated. Such removal schemes only serve to perpetrate indelible harm on the minds of the young. Apartheid is becoming more hate than apart. The Transvaal Indian Congress reiterates its objection to this removal, and requests the authorities concerned to withdraw the decision to close the Johannesburg Indian High School and recommends that the open square at Avenue and Terrace Roads be used for the purpose of relieving this shortage.

A mass protest meeting was held by the Transvaal Indian Congress at the Gaudhi Hall (Fox Street), Johannesburg, on Sunday last at 2-30 p.m.

FAMOUS INDIAN MUSICAL INSTRUMENTS AND SONG BOOKS JUST ARRIVED

Thubla and Doogies Latest Designs £8/10/-
 ઠેલામાં ઠેલી અને ડુગીઓ દર ૮/૧૦/૦
 Dholaks and Mirdangs for Thal each £8/10/-
 ઠલ માટે ઠેલા શીરંગ ... દરેકની ૮-૧૦-૦
 Harmoniums, Rama Flute Best make £18/10/-
 સારી બનાવટના હાર્મોનીયમ અને બંસરી ૧૮-૧૦-૦
 Mouth Organs Popular Brands 4/4, 5/6, 7/6
 લોકપ્રીય મોંઠના ગોઠાના વાલઓ (મા. ચોર) ૪/૬, ૫/૬, ૭/૬
 Bul Bul Tharangs and Xylophone each 25/-
 બુલબુલ તરંગ અને સાઈલોફોન દરેકના ... શી. ૨૫-૦

Violins and Banjo Mandolines each £6/10/-
 વાયોલીન અને બેન્જો મેન્ડોલીન્સ ... શી. ૬-૧૦-
 Thubla Doogie and Dholak spare caps ea. 25/-
 ઠલના ઠુગી અને ઠેલાઓનાં સ્પેર કેપ્સ ... શી. ૨૫-૦
 Longneck Tenor Banjos ... £12/10/-
 લોન્ગનેક ટેનાર બેન્જો ... શી. ૧૨-૧૦-૦
 Jap Malas for Prayers 4/6, 5/6, 10/6
 પ્રાર્થના માટેની જપમાલાઓ ૪/૬, ૫/૬, ૧૦/૬
 Gujarati Film Song Bk, 20 Film ea. Bk. ea. 2/6
 ૨૦ ફીલ્મની ગાયનોની ગુજરાતી ચોપડી ... શી. ૨-૬

Clarnets B/F for Indian Bands £13/10/-
 Tombrone and Sunks each £1/5/-
 Khartals and Jhangs in Pairs each set £1/5/-

Straight Blowing Flutes 2/6
 Side Blowing Krishna Style Flute 5/6
 Manjiras and Mouth Organs 5/6

Dancing Bells in Dozen Lots 6/6
 Marakas For Ramba and Tango Bands ... 25/6
 Sarods and Dilrubba each £12/10/-

BOOKS OF ALL SORTS, INDIAN, ANCIENT, HISTORICAL, ARE SOLD BY US

D. Roopanand Bros.

PHONE 20707

MUSIC SALOON & BOOKSELLERS

P. O. BOX 2524

85 Victoria Street,

DURBAN

RHODESIA'S WANTED MEN WAITING IN ADDIS ABABA

BY A SPECIAL CORRESPONDENT

NOW waiting patiently in Addis Ababa, dusty capital of Ethiopia, are six of Southern Rhodesia's wanted men. They are all Africans who fled the country at one time or another and are waiting for instructions to come from a tiny office in Salisbury, capital of Southern Rhodesia.

The office is located at the back of a grocery store in Highfield African Township fringing the European area. It is the headquarters of the militant, all-African organisation, the National Democratic Party whose leaders have recently been on trial here for alleged subversive activities. (One trial is still going on; the others have resulted in prison sentences.

The six men waiting just over 2,000 miles away are Joshua Nkomo, former leader of the now banned African National Congress; Boniface Gombo, the Highfield N.D.P. branch chairman; T. G. Silundike, Bulawayo chairman; Francis Musemburi, Harare vice chairman, Charles Madzingwa, Harare youth chairman, and Christopher Mutizwa, secretary of the Gwelo branch.

Not all of them are, in fact, wanted—but they all left under that impression. Certainly Joshua Nkomo will be arrested the moment he sets foot in Southern Rhodesia. The likelihood is that he will risk it sooner or later.

Nkomo was out of the country visiting London when Rhodesian security men last year launched 'Operation Sunrise' in which hundreds of A.N.C. officials were rounded up.

The roundup occurred simultaneously with the announcement of the ban on the A.N.C., described as an organisation dedicated to racialism and political terrorism. The leaders were rushed into detention and held indefinitely without trial. Gradually they were "pipe-lined" back to freedom and there are now very few still in gaol.

Six foot tall, broad shouldered Joshua Nkomo escaped all this by being out of the country at the time—and up till recently remained in London.

FIVE MEN

The five men with him in Addis Ababa all got out of Rhodesia hurriedly when the two main cities, Salisbury and Bulawayo, erupted in bloody riots six weeks back. Charges are it is understood, pending

against some of them. All, Nkomo included—are now senior officials of the National Democratic Party which rose from the ashes of the old A.N.C. Indeed, in the recent trials, part of the police case was that the N.D.P. was no more than the old A.N.C. operating under another name.

The N.D.P. was formally established on January 1 of this year by three men—Michael Mawome, Sketchley Samkange and Morton Dizzy Malianga. Since then it has grown to a movement some 20,000 strong. It now operates a fleet of transport, sent a four-man delegation to London recently and kept them there for six weeks, and is planning to send emissaries to various countries, and that is where the six men in Addis Ababa fit into picture.

Very early in the development of the N.D.P. Joshua Nkomo was appointed the party's external affairs chief, with an office in London. He was given a staff of two publicity agents, freelance journalist Enoch Fumbutahena and Paul Mushonga (who also left Rhodesia in a hurry some time back) and this staff was later augmented by Mrs. Mushonga who was picked up in "Operation Sunrise" and eventually "pipe-lined" back into circulation.

They were appointed by the President of the N.D.P. here, Michael Mawome (who has just resigned on alleged grounds of ill-health) and his tough general secretary, Enos Nkala, who two weeks ago was sentenced to six months' hard labour upon conviction on charges of obstructing the police, and malicious injury to property.

Nkala was arrested on the day Michael Mawome's trial was transferred to Inkomo, and charged with obstructing the police during a skirmish which arose. The malicious property injury charge grew out of an incident when an N.D.P. Land-Rover was being pushed by enthusiastic supporters while Nkala was at the steering wheel. The Land-Rover crashed into a traffic police inspector's scooter.

When I spoke to Nkala recently he told me: "The object of these external appointments is to put the case clearly to the outside world about our oppression here." And he went on to explain that the six men waiting in Addis Ababa were to be sent to various overseas countries—including Western Ger-

many and America—to go on putting the case.

I asked him "How are you able to finance all this?"

VARIOUS SOURCES

Mr. Nkala smiled. "The money comes from various sources," he explained. "We collect what we can at our meetings, we have some sympathisers in London—including the Christian Action Group and we also get financial help from the American Committee on Africa. In addition to this we have some European sympathisers here locally as well as Indians who make donations.

"There are some prosperous European farmers here who support us, as well as certain business houses. They want to see a democratic government because that will provide political stability and ensure the safety of their investments.

Mr. Nkala declined to disclose the names of European sympathisers locally. Another source of help were the newly-independent states in Africa, including Nigeria, Ghana, Egypt, Ethiopia, Morocco and Tunisia.

I then asked him about the

administration of the. Since it was established months ago it has not yet a national congress and is run by the original ad hoc committee. He assured me that congress would soon be held.

When the congress is however, it will operate under somewhat usual rules in that only candidates for office who first passed the scrutiny of present committee running party, will be allowed to

When I put it to Mr. that this was a somewhat democratic process, he ed: "We are unlike any party and must therefore differently. The reason for particular procedure is that cannot run the risk of having potential fifth columnist and stooge making his way into the party executive—perhaps even becoming president."

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Cor Diagonal & Market Sts. Johannesburg. Phone 33-1654

Special Offer: India-Made Agarbattis

(SHIPMENT JUST ARRIVED)

WHOLESALE TRADE PRICES

THREE ROSES, 3 tolas	37/6 Doz
(Available in Thin/Thick Sticks)				
GATEWAY OF INDIA 3 Tolas	45/-
" " " 6 "	90/-
OHAMELI 2 "	18/-
" " 1 "	9/-
SUGANDH RANI 5 "	33/-
" " 2½ "	18/-
" " 1 "	8/-
" " ½ "	4/-
LATAMANGESHKAR ½ "	4/-
CHANDAN DHOOP 3/- Box of 16 Sticks.				

CASH WITH ORDER — PRICES F.O.R. DURBAN

We have also received Genuine Basmati Rice 1/- per lb (Minimum Order 100lb)

We are Stockists of all kinds of Indian Dholls, Spices and Condiments, Betelnuts, Almonds, Tamarind, Whole Coconuts and All kinds of Imported Rice.

SPECIAL PRICES TO THE TRADE

Please write for our price list:

K. HARIBHAI & SONS
(PTY.) LTD.

Direct Importers: Wholesale & Retail Merchants
81 Victoria Street,—P.O. Box 2156—Durban.
Telegraphic Add.: "BHAISONS"

Religious Reformation In India

(Continued from page 346)

who is now accorded by his followers the honours of an avatar, or incarnation of God. His principal disciple carried the Master's message all over India, seeking for the first time to give to the revival of Hinduism an all-India basis. A tour in America and in the West gave him a greater sense of social values and his fervent declaration that "I do not believe in a religion that cannot wipe out the widows' tears or bring a piece of bread to the orphan's mouth," bears witness to this change. Vivekananda's influence cannot be overrated because, by his speeches, by the organisation of Ramkrishna Mission and by his tour all over India he not only awoke the Hindu community to a new pride in its religion but provided it with a body of doctrines, undoubtedly orthodox and based on accepted texts but expressed in modern terms and satisfactory to people who had been unsettled in their minds by Western education.

The second source, the Arya Samaj, though confined mainly to the Panjab, was also of great importance, as it was an attempt to create a militant Hinduism based on a revealed text in opposition to the Muslims of the Panjab. The challenge that the Hindus of the Panjab had to face was mainly from the Muslims, and the Arya Samaj was, therefore, primarily an organisation to meet this challenge. Unlike other reform movements elsewhere, it was militant and proselytising. Basing itself on a revealed scripture, the Vedas, and rejecting all forms of popular Hinduism such as worship in temples and belief in different aspects of God, strictly monotheistic, the Arya Samaj represented a major revolution in an area where Hinduism had, in the past, lost much of its hold. The Arya Samaj was militant but not reactionary. It was also active in the social field, in the reclamation of depressed classes, the spreading of education among the common people and, more especially, in giving a sense of unity to the Hindu people.

The third source of inspiration was the Theosophical Society founded by Madame Blavatsky and the American, Colonel Olcott, with its headquarters in Madras. Its part in reformation was significant in two ways. The advocacy of Hindu ideas, doctrines and prac-

tices by Europeans gave to orthodox Hindus a confidence in many things which they had begun to doubt as a result of missionary propaganda. When under the leadership of Mrs. Annie Besant, the Theosophical Society—at least its Indian Section—became aggressively Hindu in thought, it helped orthodoxy to recover its confidence and resist the pressure of foreign ideas.

Other Factors

Apart from these three sources of inspiration, the Hindu reformation of the period was rendered notable—and, indeed was made possible only by two other factors of great significance. One was the emergence, almost simultaneously, in different parts of India, of eminent spiritual leaders who within their own spheres taught similar doctrines, meant to revive the universal aspects of Hinduism. Swami Rama Tirth and the Beas Guru in the Panjab, Kesab Chandra Sen in Bengal, Shri Chathampi Swamikal and Sri Narayanaguru in Kerala, Ramana Maharshi, the saint of Arunachalam, in Tamilnad are but the most noteworthy of a large number of religious leaders who preached the eternal truths of Hinduism, discarding the superstitions and accretions which had become a part of the religious practice of the Hindus. Sri Aurobindo deserves special mention, as he interpreted the doctrines of Hinduism, in terms of modern philosophy and made its teachings acceptable to the general body of Western-educated intelligentsia. His *Essays on the Gita* may well be considered a classic of the Hindu Reformation, and for a period of over 30 years from his Ashram in Pondicherry. Shri Aurobindo influenced an ever-widening circle of people.

One other aspect of this great movement of reformation needs emphasis, that is, the part played by English as a common medium among the educated classes of India. We have already pointed out how, in the absence of such a common language, following the eclipse of Sanskrit during the period of Muslim authority, the Hindu reformation of the 14th Century became sectarian and regional and failed to attain a national character. By the second half of the 19th Century the English-speaking middle classes had become not only all-Indian in

their outlook but sufficiently widespread as to influence the whole nation. One important result of this fact was that intellectual movements influenced every part of the country and did not become localised. It is significant that every major book which gave expression to new Indian religious thinking, from Ram Mohan Roy's *Precepts of Jesus* to Radhabrishnan's commentary on the *Gita*, with one exception, was in English. The exception is *Satyarth Prakash*, the basic text of Arya Samaj, which consequently has remained a regional movement.

This movement of reformation which assumed massiveness, and an all-India character by the end of the 19th Century, has not yet exhausted itself. Its main religious features are, however, already clear and may be briefly sketched here. Its first important characteristic is the emphasis on the separation of Hindu religion from the customs and institutions which were vaguely identified with the Hindus, customs like child-marriage and institutions like caste and untouchability. Secondly, the recognition that what was commonly known as Hindu law was not part of Hindu religion and that many

of its special features were only out-growths which in the absence of legislative authority had continued to encumber the Hindu religion, far from being a jumble of superstitions, had a consistent philosophy of high moral and spiritual value which was common to all the numerous sects; that its mythology which pictured many headed demons and goddesses of many arms was wonderfully rich in symbolism and not something to be ashamed of. The provision of a general doctrine and ethic was through a modern re-interpretation of ancient texts, especially the *Bhagwad Gita* which, it may well be claimed, came to be elevated to the position of the scriptures of the modern era. How significant the influence of the *Gita* has been in recent time may be seen from the fact that every year produces new commentaries and interpretations of its teachings and those who have contributed to the *Gita* literature include some of the leading political figures like Mahatma Gandhi and C. Rajgopalachari. Thus, a broad-based non-sectarian religion was the outcome of reformation so far as it concerned the doctrinal aspect of Hinduism.

(To be concluded)

Indian Records Now Cheaper !!

7/6 Each (Plus 3d Tax.)

AVAILABLE IN SINGLES OR SETS

Some Of Our Latest Hits :

DIL DEKE DEKHO, UJALA,	NAAGMANI, USTAD, MAIN
MEHINDI, MISS INDIA, AGRA,	NASHE-MEH-HOON, GHAR
ROAD, TALAQ, DO USTAD,	SANSAR, AMAR DHEP,
	MOTHER INDIA.

Special Offer . 1 Box of Gurrals Records Assorted, 20 in Box
At a Give Away Price—30/- per Box.

ORDER NOW — FREE PACKING

C.O.D. Orders to include 7/6 deposit.

Only Obtainable At:

NATIONAL RECORD COMPANY,

2 Ajmeri Arcade (off 141a Grey St. & 50 Cathedral Road)
P.O. Box 1574 DUBAN Phone 67882

Cable & Tel. Add. HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co.
(Pty.) Ltd.

Received Shipment of Genuine Fireworks "Kwong Man Lung" Brand. Order Your Requirements Now.

Imported Screw Cap Neck 3 1/2" Diameter Mouth Pickle Jars

1 Gallon	9/6	each	F.O.R. DUBAN
----------	-----	------	--------------

1 "	12/6	"	"
-----	------	---	---

2 "	20/-	"	"
-----	------	---	---

3 "	35/-	"	"
-----	------	---	---

4 "	45/-	"	"
-----	------	---	---

PACKING EXTRA.

CASH WITH ORDER ONLY.

155-7 WARWICK AVENUE,

P.O. BOX 1250.

DUBAN.

fifty years ago...

November 1910

Mrs. R. SODHA ARRESTED

(From "The Indian Opinion" November 12, 1910)

ACCOMPANIED by Mrs. Sodha and her three children and Messrs Purshottamdas Desai, Poonamsy Subramaney and Raghunandan, Mr. Gandhi reached Volkerust on Sunday evening on his way from Durban to Tolstoy Farm. Mr. Sodha, being reduced to poverty during the struggle, broke up his home near Tongaat and decided to send Mrs. Sodha to Tolstoy Farm. Mrs. Sodha's eldest child is a boy about 12 years old, and the other two are a boy and girl respectively, 3 years and 18 months. By way of precaution, Mr. Gandhi had telegraphed the Immigration Officer at Pretoria saying he would be accompanied by Mrs. Sodha and her children. That officer had telegraphed to the police to stop Mrs. Sodha and her children. This was so, presumably because Mrs. Sodha is the wife of an unregistered Indian. It may be mentioned in passing that Mr. Sodha is a pre-war resident of the Transvaal. Anyhow Mrs. Sodha and her children were stopped. Mr. Gandhi therefore decided to get down and look after them.

Needless to say Mr. Desai and his two companions were promptly arrested. They were looked up in the police station for the night.

Mrs. Sodha was informed at the police station that she should appear in court the following morning. And so Mrs. Sodha with her baby in her arms, walked to the Court-House in Mr. Gandhi's company. There was complete silence as she stepped into the prisoner's dock. Mr. Mentz, who prosecuted applied for a remand for seven days. This was extended to 14 days on Mr. Gandhi's request. Mrs. Sodha was released on her recognisance of £10.

Since the celebrated Poonia case, this is the first of its kind. No one is able to understand this prosecution, and every one wonders what the Government will do, in the event of a conviction, with the babies.

Meanwhile Mr. Gandhi had addressed a telegram to the Immigration Officer saying that he had no desire to further complicate a situation that was

already sufficiently complicated, that Mrs. Sodha did not seek the rights of permanent residence in the Transvaal, that she would be looked after at Tolstoy Farm and that she would retire at the close of the struggle. To this Mr. Gandhi has received the following reply:—"Mrs. Sodha cannot be allowed to proceed to Transvaal. She will be treated as a prohibited immigrant unless she returns to Natal immediately."

It will be remembered that Mr. Sodha is suffering 3 months' imprisonment with hard labour in a Transvaal gaol.

Messrs Desai, Raghunandan and Poonamsy were also tried. They all pleaded guilty to the charge of non-production of certificates of registration and they were all sentenced—the first two to 6 weeks' imprisonment with hard labour each and the last one, having admitted previous conviction as a passive resister, to 3 months' imprisonment with hard labour.

The funniest part of the whole business is that Mr. Gandhi, who is admittedly responsible for the entry of these passive resisters and Mrs. Sodha, is not being touched by the authorities.

War On Women

The arrest of Mrs. Sodha drew the following comment from the *Indian Opinion* under the heading "War on Women":

Since the celebrated Poonia case, nothing has happened during the memorable Transvaal struggle that should attract such world-wide attention as the pathetic case of Mrs. Sodha.

Rambhabai Sodha has entered the Transvaal. Her husband—her natural protector—being in gaol, and having become reduced through the struggle to poverty, she has gone to the Transvaal with a view to remaining at Tolstoy Farm. She has a baby in arms and another child three years of age. All the facts were before the Immigration Officer. And yet the word has gone forth that Mrs. Sodha must be prosecuted. We will not call this affair prosecution. Why are these proceedings being

taken? Not because Mrs. Sodha is an undesirable woman. Probably no pure-souled woman has trod the unholy soil of the Transvaal. Not because she competes with white traders. She wants to pass the time in peace at Tolstoy Farm. She has offered no opposition to the all-powerful Union Government, for she has entered after due notice. Nor is she the wife of an Indian who has never resided in the Transvaal. Mr. Sodha is a pre-war resident of the Transvaal. The only reason for warring on women is so far as we can see, the vanity of Government officials who cannot brook anything like a dignified attitude on the part of the Indians. Mrs. Sodha has not gone to the Government begging abjectly for a permit to stay temporarily in the Transvaal. Neither did Dr. Abdurahman, on a well-known occasion, when he paid a temporary visit to the Transvaal. But Captain Hamilton Fowle, who was a tactful officer, did not get angry and prosecute the Doctor. He promptly sent him a permit without his asking for it, and spared the Transvaal the humiliation of having to prosecute him. Those who are at present in charge will not perform a graceful act, even with reference to a woman whose condition would excite sympathy and pity in any other part of the world.

There is an Indian saying that the days of an individual or a government that would persecute innocent women and

children are numbered, not the Union Government to it that its infant career is tarnished by the persecution of Indian women such as Rambhabai Sodha?

AFRICAN PERSONALITY DEFINED

THE much-talked of "Personality," was defined recently in Washington by a Mlabeni Njisane of the of South Africa as "an attempt to know The black man is striving his own personality. He been told he was born for too long a period. We 'discovering and taking in true history and culture, have been deliberately too long, Africa wants to proud of herself. It is table that the American No begin to awaken to this also." The educator made statement over the Tom T "American's All radio program.

WATCHES, Gents models—25 J. waterproof, shockproof, antimagnetic unbreakable mainspring, fitted with matching metal expansion straps—47/6. As above, but 21 Jewels—43/6. As above, but 17 Jewels—As above but with self-changing 17 Jewels—52/6. Also 21 Jewels C. dar—56/6. Other models from 12/6.

LADIES models 25 Jewels, unbreakable mainspring, fitted with matching expansion bracelets—55/6. above, but 17 Jewels—47/6.

A. I. AGENCIES, First Floor, 104/105, His Majesty's Building, Street, or P.O. Box 9279, Johannesburg. Stocks limited, order immediately.

Phone 835-6786

P. O. Box 1549.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

Required by a Large Rhodesian Clothing Manufacturing Concern (Salisbury) the following:

- 1 Cutter Designer and Pattern Grader (for Trousers and Jackets)
- 1 Production Foreman
- 1 Cutter Designer and Pattern Grader (for Shirts)
- 1 Production Foreman (ladies dresses and Sports Wear)

Good prospects for experienced, well trained and conscientious persons. Apply in first instance to: "INDIAN OPINION," P. Bag, Durban.

Printed and published by Mrs. Sushila Gandhi at the International Printing Press, Phoenix. Address: INDIAN OPINION, Private Bag, Durban, Natal.

ઓપિનિયન

વિસ્તૃત થતો પોન્ડો-બહિષ્કાર

પોન્ડો લોકોએ થોડા વખતથી બીજાના ગોરા વ્યાપારીઓને બહિષ્કાર શરૂ કર્યો હતો, અને હવે તેઓએ બહિષ્કાર બીજા વિભાગોમાં પણ ફેલાવવા માંગે છે. ૧૨,૦૦૦ ઉપર પોન્ડો લોકોએ એક સભા ભરી ઉપરનો નિર્ણય લીધો હતો. આ સભા પાંચ કલાક સુધી ચાલુ રહી હતી. આ નિર્ણયથી હુસીકીસીકી, ફ્લેમસ્ટાફ અને ન્ટાપાનકુલના ગોરા વ્યાપારીઓને બહિષ્કાર મશે.

સા. વેસ્ટ આફ્રિકાનો પ્રશ્ન

સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકા ઉપર યુનીયન દરેકીયોનો પ્રશ્ન કોટીકોટી બનેલો છે. આ કોટીકોટી બનેલો લાઇ દક્ષિણ આફ્રિકા અને યુનાઇટેડ નેશન્સ વચ્ચે ચક્રમક કરશે, તે સિવાય આ પ્રશ્નને લાઇ કોમનવેલ્થમાં રહેવાનો પ્રશ્ન પણ મુસ્લેલીઓ પાસે જશે. મી. જેરીક લો દરિયાઇ માર્ગો ન્યુ ઝેલેન્ડથી લંડન જઈ રહ્યાં છે. તેઓ મી. મેકમીલન સાથે સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકાના પ્રશ્નની ચર્ચા કરશે. અને સાર પછી ૨૪ કલાકની અંદર ફરી ન્યુયોર્ક વિમાને માર્ગે જશે.

મયા શનિવારે સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકાનો પ્રશ્ન હેઠળની આંતરરાષ્ટ્રીય ટોર્ટ એન્ડ જરડીસ સમક્ષ રજૂ થયો. અરજી કરનારા દેશો હથોળીયા અને લાઇબીરીયાએ એવો દાવો રજૂ કર્યો છે કે દક્ષિણ આફ્રિકાએ 'કોમોન્વેલ્થ-પણાની નીતિ' અપભવ્ય કરી છે અને 'માનવ હકક' અને સ્વાતંત્ર્યના સિદ્ધાંતનો ભંગ પણ કર્યો છે.

પ્રજનસત્તાક રાજ્ય માટે લોકમત લેવાની વખતે નેશનાલીસ્ટ એમ્પરો દાવે તેમ ક્ષિટન વિષે અને રાષ્ટ્રીય વિષે બોલતાં હતાં અને હવે આને અધારે મુસ્લેલી ઉભી થઈ છે ત્યારે મી. જેરીક લો દોડ્યા મી. મેકમીલનને મળવા. એ સામ્રાજ્યવાદ તરફ ક્ષિટલો ધીકકાર નેશનાલીસ્ટોને હોય તે મી. મેકમીલનને મળવાની થી જરૂર લાગે.

સાઉથ વેસ્ટ આફ્રિકાનો પ્રશ્ન હમકહુ કરી જાય એવો બન્યો છે અને એ યુમાવી નેસવાનો ભય પણ નેશનાલીસ્ટોને છે. આથી આને મી. જેરીક લો દોડાદોડ કરી રહ્યાં છે.

આ સિવાય બીજાના ઇસ્તિલાલને પણ બહિષ્કાર મશે. ડોક્ટરોને બીજાના ની બહાર દર્દીઓને તપાસવાની છુટ રહેશે પરંતુ કોઇ પણ માણસ 'બીલ'નો (આ એક બંધારણીય સંરચા પોન્ડો લોકોએ પોતાના હિતો સચવાય તે માટે સ્થાપી છે) ફક્ત હોવાથી બીજાના ડોક્ટર પાસે જઇ શકશે નહિ.

આ બહિષ્કારની અસર ગોરા વ્યાપારીઓને લાગવા માંડ્યો છે. અને હવે બહિષ્કાર ફેલાતાં ગોરા વ્યાપારીઓ વધારે મુંઝવણ અનુભવશે. આ બહિષ્કારને વધારે વખત ટકે તે ગોરા વ્યાપારીઓને ફુકાનો બંધ કરવી પડશે.

યુનની ૬ તારીખે પોલીસ અને પોન્ડો લોકો વચ્ચે જે લડાઇ થઇ હતી અને તેના પરિણામે જે ૧૧ પોન્ડો લોકો માર્યા ગયા તેઓના સર્ગા વહાલાં એ મીનીસ્ટર એન્ડ જરડીસ મી. એન્ડ. સી. ધરાસમસ ઉપર ૧૬,૫૦૦ પૌંડ તુકશાનીનો દાવો માંડ્યો છે, અને જે તેર જણને ઇજા થઈ, તે લોકોએ પણ ૧૮,૭૫૦ પૌંડ તુકશાનીનો દાવો માંડ્યો છે. આમ કુલ ૩૫,૨૫૦ પૌંડની તુકશાની માંડવામાં આવી છે. આ તુકશાની માટે સરકાર તરફથી સમંજીતી નહિ થાય તે ડીસેમ્બરમાં મીનીસ્ટર એન્ડ જરડીસ ઉપર સમન્સ મોકલાશે અને કોર્ટે દાવો ચલશે.

આ સિવાય રેન્ડના ખાણો માટે મજુરો ઉપર પ્રતિબંધ મૂકાશે. તેઓ ખાણોમાં કામ કરવા જશે નહિ. આ સિવાય એક દિવસ શોકને માટે રખાશે. બિજાના એરશીલ્ડમાં જે સભા ટ્રાંસકાઇના વીક મેજસ્ટ્રેટ મી. વી. લેઇબ્રાન્ડના આશ્રય હેઠળ ભરાવવાની છે તેનો પણ પોન્ડો લોકો બહિષ્કાર કરશે.

★

‘પ્રતિષ્ઠા’ એટલે જગતનાં સ્ત્રી-પુરુષો આપણે વિષે શું ધારે છે તે; ‘ચારિત્ર્ય’ એટલે ઇશ્વર અને દેવદૂતો આપણે વિષે જે શુભે-ભણે છે તે.

—ધ્યાનસ ચેઇન.

રોડેશીયામાં રંગદ્રેષની નાણુદી

દક્ષિણ રોડેશીયામાંથી રંગદ્રેષની નાણુદી કરવાના પગલાં લેવાઈ રહ્યાં છે એવું વડા પ્રધાન મી. એન્ડર વાઈટહેડે જણાવ્યું છે. દરેક કામદામાંથી રંગદ્રેષનું નિવારણ કરવાનું કાર્ય મીનીસ્ટર એન્ડ નેટીવ એક્સ' મી. જેક કમીન્ટને સોંપાયું છે. આ માટે એક ખાસ સમિતિ રચાઈ છે. ૧૦ ધારાઓ જે પાર્લામેન્ટ સમક્ષ રજૂ થવાના છે તેમાંથી રંગદ્રેષ અને ઇલાયદાપણાની સુચનાઓની નાણુદી મશે, અને ત્યાર પછીજ આ ધારાઓ પાર્લામેન્ટની બેઠક સમક્ષ આવશે. જે સુધારાઓ મશે તે નીચે મુજબ છે.

- નેટીવ રેજીસ્ટ્રેશન એક્ટની નાણુદી.
- અબ્સન્ટ રેજીસ્ટ્રેશન એક્ટના અમુક વિભાગો રદ મશે.
- શરાબના કાયદાઓ અમુક અંશે ઢીલા કરાશે.
- લેન્ડ એપેરેશનમેન્ટ એક્ટમાંથી અમુક ઇલાયદાપણાના વિભાગોની નાણુદી.
- રથાનીક અર્વેન્ટ બીલ નીચે નેટીવ રથાનીક અર્વેન્ટની રચાવના.
- સાવંજનક કાર્યો માટે દરેક કેબને સંપાનનાની દષ્ટિએ ઇખલ થવાની છુટ.

આ બધા સુધારાઓ પાર્લામેન્ટની બેઠક પહેલાં મશે અને પાર્લામેન્ટના બંધારણના ઓપરેશનમાંથી રંગદ્રેષ અને ઇલાયદાપણાની નીતિ નાણુદી મશે.

આ સિવાય પોન્ડો લોકોની સમિતિ એ એવો પણ દાવો કર્યો છે કે કમીશનર જનરલ મી. હાન્સ અબ્રહામે ડાપાના રીપોર્ટો ઉપર જે પ્રતિબંધ મૂક્યો છે તે કમીશનરે તાત્કાલીક ઉઠાવી લેવો. આ બધા દાવાઓને ૧૨,૦૦૦ પોન્ડો લોકોએ મોટા અવાજથી આવકારી લીધાં હતાં.

આ ઉપરાંત નાટાલ ડેન એરેટોમ પણ મજુરો આવશે નહિ. આમ પુરેપુરા બહિષ્કારના પગલાં લેવાય રહ્યાં છે. આ બહિષ્કાર વધુ મજબુત બને એમ છે. પોન્ડો લોકો વધુ સંપીલા બન્યા છે અને આ બહિષ્કાર થી ધાણું કરવા અને કરાવવા માટે તેઓ જમર કરીને આગળ પડ્યા છે.

આ સમાચારો વિષે મી. હાન્સ અબ્રહામ મીન સેવી રહ્યાં છે. ટ્રાંસકાઈ માં બનતાં બનાવો મી. અબ્રહામ બ્યારે બહાર પાડે છે ત્યારે જ તે બહાર આવે છે. આ સાવચેતીના પગલાં લેવાયાં છતાં સમાચારો અને તે રીતે બહાર નીકળ્યાં આવે છે. પોન્ડો-લેન્ડમાં શું બની રહ્યું છે તે વિષયને અધર નહિ પડે એ માટે કમીશનર જનરલ સાવચેતીના પગલાં લઇ રહ્યાં છે. પરંતુ વિષયને અધર મળતીજ રહેશે.

‘રૂથ એવરેટ’માં મળી આવેલું લાખો રૂપિયાનું સોનું

કુલકત્તા : નામચીન અમેરીકી જહાજ ‘રૂથ એવરેટ’ની ચાલુ રહેલી ખારીક તપાસ દરમિયાન એરેન્ટીક એન્જિનીયરની કબિનાની છતમાંથી આશરે રૂપિયા પાંચ લાખની કિંમતના એક મજુ નેટલા વજનના એકદરે વધુ વીસ પોરો મળી આવ્યાં હતાં.

આ જહાજમાંથી આમ અસાર સુધીમાં પકડાયેલ દાણુચૌરીનું સોનું લગભગ રૂ. ૪૩ લાખની કિંમતનું થવા જાય છે. ભારતમાં ગેરકાયદાતું સોનું પકડવા માટે આ સૌથી મોટો દરોડો છે. આ જહાજ પરથી આમ એકદરે ૩૨,૭૦૦ તોલા સોનું પકડાયું છે અને તેની કિંમત રૂ. ૪૩૦૦,૦૦૦ નેટલી છે. ભારતમાં કોઇ પણ જહાજમાંથી કરતમ ખાતાને કદી નથી મળ્યો તેવો આ મોટામાં મોટો જથ્થો છે.

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૧૧ નવેમ્બર, ૧૯૬૦.

દક્ષિણ આફ્રિકામાં સો વરસ

બુધવાર, ૧૬મી નવેમ્બરે હિંદીઓ અહીં આવ્યાને સો વરસ થશે-આ સમય દરમિયાન અગણિત તકકા જાંચડાંની અને સારી એવી દુન્યવી પ્રગતિ હિંદીઓએ જોઈ. જે દિવસે દક્ષિણ આફ્રિકાની ભૂમિ ઉપર હિંદીઓએ ‘પેઇલ સ્ટીમર ફુરો’ પરથી પગ મૂક્યો તે દિવસથી આ દેશની પ્રગતિ અર્થે તેઓ કમર કસીને આગળ વધ્યા છે. ઇતિહાસના પાને આ પ્રગતિ બીન-પક્ષી વખાણુ માટે ઘણીજ નવી છે. છેલ્લાં પચાસ વરસમાં જે ઐતિહાસીક પ્રગતિ થઈ તેની સાક્ષીરૂપે ઘણા માણસો જે એની સાથે સંકળાયેલા હતાં, હજીયે જીવે છે. આપણે અહીં આવ્યા અને જે પ્રગતિ કરી તેના ઉપર નજર દોડાવીએ તો એ હાલ અજાણ્યું નથી.

શેરહીના ખેતરોમાં કામ કરવા માટે હિંદીઓને અહીં લાવવા માં આવ્યાં હતાં. એનું કારણ એ હતું કે દેશીય વસ્તી આળસું હતી. આ દેશમાંના પ્રથમના થોડા વરસોમાં હિંદી મજૂરોએ આ કોલોનીને ‘બગીચામાં’ પલટાવવા માંડ્યો હતો તેનો અણ-હક વખાણુ થયો હતો. પચીસ વરસની અંદર ગોરા વસાહતીઓની વસ્તી વધતાં દ્રેષ વધવા માંડ્યો. ઉફકેરણી વધી પડી અને તેના પરિણામે નીચેની વસ્તુઓ થઈ :

હિંદી મજૂરીની જરૂરત હતી, પણ ખુદ હિંદીઓ તેઓને ખૂંચવા લાગ્યા. આ બંને વસ્તુમાં કેને છૂટા પાડવા અને કેવી રીતે તે એક સવાલ બની ગયો. નાટાલની ગોરી વસ્તીને અપત્તિ ની જરૂરત ન હતી, અને જે ત્રણ પીંડ કરના હતા, તેને લીધે તેઓ હિંદીઓ વગર મજૂરી મેળવી શકે તે તરફનું તે એક પગલું હતું. આના પરિણામે ૧૯૦૩માં હિંદી મજૂરો આવતાં અટકે તે માટે ખરડાંની તદ્દયારીઓ થઈ રહી હતી, પરંતુ હિંદી સરકારે તે પહેલાં જા મજૂરો દક્ષિણ આફ્રિકા બંધ તે ઉપર પ્રતિબંધ મૂકતાં, ઉપરનો ખરડો પડી લાગ્યો હતો. આ હિંદી, મજૂરો અને તેના વારસોએ નાટાલ અને બીજા પ્રાંતોની સેવા વિશિષ્ટતાથી કરી હતી. આ સભ્યને પ્રતિકાર કોઈએ કર્યો નથી, પરંતુ બધાએ માન્ય રાખી હતી.

આ હિંદી મજૂરો પાછળ આવ્યાં સ્વતંત્ર હિંદીઓ. તેઓએ પણ દેશની ઉત્તમ સેવા કરી, પરંતુ તેઓ પણ ગોરાઓને ખૂંચવા લાગ્યા. આથી નાટાલની જવાબદાર સરકાર ઈંગ્લીશરેશનના કાયદાઓ તેઓની સામે ઘડવા લાગી અને સ્થાનિક સત્તાવાળાઓ તેઓના વેપારની આટો આવવા લાગ્યા. છેલ્લાં પચાસ વરસથી હિંદીઓનો પ્રશ્ન યુનીયને હાય થયો છે. આના પરિણામે હિંદીઓની સામે જે કાયદાઓ થયાં તેમાંનો એક ગરૂપ એરીયાનો કાયદો છે, જે હિંદીઓને આર્થિક રીતે ગૂંચળાવી મારવા માટે થયો છે. સરકાર આમાં સકળ થઈ છે, અને જો કંઈ સુધારાઓ નહિ થાય તો હિંદીઓ આર્થિક રીતે ગૂંચળાઈ મરશે, પરંતુ આટલુંજ બસ નથી. હવે આપણને અહીં આવ્યાને સો વરસ થયાં તેના બક્ષિસ રૂપે આપણને ઇલાયદું હિંદી યુનીવર્સિટી આપવામાં આવી છે. જ્યારે ગરૂપ એરીયાનો કાયદો આપણને આર્થિક રીતે ગૂંચળાવી મારે છે ત્યારે આ ઇલાયદું હિંદી યુનીવર્સિટી આપણને માનસિક અને બૌદ્ધિક રીતે સત્યાનાશ વાળશે. આવતાં સો વરસોમાં શું થશે એ હિંદીઓએ કદથી લેવું જોઈએ.

સાઉથ આફ્રિકન હિંદુ મહાસભા

(લેખક: ડા. એન. પી. દેસાઈ)

આ સંસ્થા ૧૯૧૨માં સ્વામી શંકરાનંદજીના પ્રભાસથી સ્થપાઈ હતી. આ સંસ્થાને ભારતની હિંદુ મહાસભા સાથે કોઈપણ જાતનો સંબંધ નથી. અહિંની મહાસભા બીન-રાજ્ય કીય સંસ્થા છે. તેનો મુખ્ય ઉદ્દેશ હિંદુઓમાં ધાર્મિક, આસ્પરિક અને સામાજિક ઉત્કર્ષ સાધવાનો છે. અત્રેની હિંદુ મહાસભા બીજા ધર્મના અનુસર નારાજો સાથે મીઠા સંબંધો રાખવા હંમેશાં પ્રયાસથીલ રહે છે. દક્ષિણ આફ્રિકામાં મુખ્યત્વે ચાર ભાષાઓ બોલનાર હિંદુઓ છે. તામીલ, તેલુગુ, હિંદી અને ગુજરાતી. ભારતના ગુરૂં ગુરૂં પ્રદેશમાંથી આવનાર હિંદુઓ વચ્ચે સુમેળ સાધવો એ એક કુષ્કર કાર્ય હતું, તેમ છતાં જેલ્લા થોડા વર્ષો માં ડરબનનાં દરેક ગૂંથના નેતાઓ ના હકાવણથી આને સુંદર પારસ્પરિક સ્નેહભાવના પ્રવર્તે છે.

આ સંસ્થાના નિણયોને અમલી બનાવવા હોય તો મોટી સંસ્થાઓનો સહકાર હોવો જોઈ જાય. મોટા માં મોટી મુશ્કેલી એ છે કે આ સંસ્થા સાચી રીતે તો ડરબન શહેરની સંસ્થા છે. તેના કાર્યક્રમોનો વિસ્તાર નાટાલ પ્રાંતમાં પણ પુરેપુરો ફેલાયો નથી. ટ્રાંસવાલ અને કેપટોલોનીમાં પ્રાંતીય સભા હસ્તી ધરાવતી નથી. જુલતાં કોષ્ટ વિખિના બને કે પછી કોષ્ટ ખાસ સંજોગોને પ્રતાપે આ ડરબન શહેરની સંસ્થા આખા દક્ષિણ આફ્રિકા વતી અમલ કરે છે. તેમાં હમણા કંઈ ફેરફાર થઈ શકે એમ પણ નથી. સંજોગ છતાં આ સંસ્થાને અજાણ્ય બનાવવાની ઇચ્છા મહાસભામાં રસ ધરાવતાં નેતાઓ અને વિચારકોને હંમેશાં રહેલી. મહાસભાને બળવાન અને કાર્યક્ષમ બનાવવા પહેલું પગથિયું એ ભરાયું કે ડરબન શહેરમાં હસ્તી ધરાવતી જ મહાન હિંદુ સંસ્થાઓને તેમાં સંમિલિત કરી. આ જ સંસ્થા ઓ તે

હિંદુ મહાસભાને ભારતીય જનતા ના આગમનની ચતાબદી પ્રસંગે જંગ કોન્ટ્રેન્સ ભરવાનું નક્કી કર્યું છે તે માટે ભારે તકમાર તદ્દયારીઓ ચાલી રહી છે. એક ભરત્યક કાર્ય કમની ગોઠવણુ થઈ છે. આ સુ એક બસે પાનાનું કીમતી પ્રકાશન પ્રસિદ્ધ થશે. તેમાં વિવિધ વિષયો ઉપર ૧૮ થી ૨૦ લેખો છે. ૩૦ સંસ્થા ઓનો અચિત ઇતિહાસ, ૨૫ મંદીરો ના ચિત્ર અલિત સ્થાપના અને વિકાસ ની કથા, જે ચાર ભાષાઓનો નિર્દેશ ચક્રાતમાં કરેલો છે તેના સાહિત્યનો વિસ્તૃત ઇતિહાસ, હિંદુ મહાસભાનો ઇતિહાસ, ભારતીય પ્રચારકોના કાયોની સમીક્ષા, વેદ, રામાયણુ, મહાભારત અને બમવદ્ગીતા ઉપર મનનીય લેખો અને તે સિવાય બીજા પણ રસપ્રદ સામગ્રીથી ભરપૂર આ ગ્રંથ હશે. નિઃસંકોચ એમ કહી શકાય કે આ એક અમૂલ્ય ગ્રંથ બની રહેશે. આ પુસ્તક અંગ્રેજી ભાષામાં લખાયેલું છે.

આ પ્રસંગે સ્વામી શંકરાનંદ મેમોરી અલ હોલ અને મહાસભાના મહાનનું ખાતમુહૂર્ત કરવામાં આવશે. બવિધ્ય ની પ્રવૃત્તિ માટે તે એક મોટું આધન બની રહેશે. સ્વામી શંકરાનંદજીની પ્રવૃત્તિમાં કંઈક કરવાનો મનસૂબો ધણુ સમયથી મહાસભાને હતો પરંતુ શિથિલતાને કારણે કંઈ બની શક્યું નહિ. હાલ સંજોગ સાવરૂળ હોય એમ લાગે છે. નિશ્ચયબળ હશે તો આ કાર્ય પરિપુર્ણ થશે.

આ પ્રસંગે મહાસભા ઇચ્છે છે કે ટ્રાંસવાલ અને કેપટોલોનીમાંથી હિંદુ બાઇઓ અને પધારી સક્રિય સહકાર આપે. જે બાઇઓ સંજોગવશાત ન આવી શકે તેઓ પ્રેરણાદાયી સંદેશાઓ પાઠવી પ્રોત્સાહન આપે એવી અપેક્ષા રાખવામાં આવે છે.

અંતમાં ભારતીય જનતા તેના ઉદ્ધારક મહાતમા ગાંધીજીના આદર્શોની સિદ્ધિ દારા હિંદુ સંસ્કૃતિને દીપાવે એવી અભિલાષા સહ આ કોન્ટ્રેન્સ અધિવેશન પૂર્વે યાવ એવી અભ્યર્થના.

- (૧) નાટાલ ટેમીલ વેદિક સોસાયટી.
- (૨) સા. આ. અધિ મહાસભા.
- (૩) શ્રી સનાતન ધર્મ સભા (નાટાલ).
- (૪) શ્રી આર્પ પ્રતિનિધિ સભા (સા. આ.)
- (૫) શ્રી કાદીવાલડ હિંદુ સેવા સમાજ (નાટાલ).
- (૬) શ્રી સુરત હિંદુ એસોસીએચન. ડુંકમાં આને ડ.આ. હિંદુ મહાસભા એટલે આ જ સંસ્થાઓનું સમવાય તંત્ર (Federation.) આ જાનેના નેતાઓ વચ્ચે જે એખલાસ પ્રવર્તે છે તે બાવિ માટે અતિ ઉત્સાહ પ્રેરક છે.

અરબા ઓસના વલ્લનાણુ એક પરખીડિયું ટપાલમાં યુનાઇટેડ સ્ટેટસથી ભારત મોકલવા માટે ૨૫ સેન્ટની દીખીટ મોડની પડે છે; પણ એટલાજ વલ્લ નો કાબળ ભારતથી યુનાઇટેડ સ્ટેટસ મોકલતાં રૂ. ૧-૬૩નો એટલે કે લમભમ ૩૫ અમેરીકન સેન્ટનો ખર્ચ થાય છે. સમિજ્યું તો એમ છે કે વિમાની ટપાલ ના હર એકસરખાં રાખવા અંગે સહુ દેશો વચ્ચે કોઈક આંતરરાષ્ટ્રીય કરાર થયેલા હોય છે. તો પછી આપણે આટલા બધા ઉંચા દર શીલને ચુકવવા પડે છે? સુધીરુઆરહાસ. (બાહી)

અવનવા વિચારો

મુખ્ય પ્રદેશમાં 'એમ. એ.' ધર્મ સ્નેહ માધ્યમ આની ફેરી કરતો હોવાના સમાચાર છાપામાં ને રીતે ચમકાવવા માં આવ્યા છે તે વાતો છે કે આપણા છાપાવાળાઓએ 'શ્રમના જોરવ'નો સિદ્ધાંત હુલ પચાવ્યો નથી, ને આવા સમાચારો જાણે કે દેશને માટે કાંઈ કુખંડના હોય તે રીતે તેઓ તેને છાપે છે. કાંઈ 'બી. એ.' કે 'એમ. એ.' ધર્મથી માણસ આની ફેરી કરે કે હડિયાળને તેમાં 'બોટુ' શું છે? અમેરીકામાં તો તેવરરી સંશોધનકારો અને કોલેજના ઉચ્ચતા અધ્યાપકો પણ કાંઈ ખેતર હોલ કે ઘરમાં અચુક કલાક મહેનત-મજુરી કરીને અપ પુસ્તક રળી લેતાં યત્નતા નથી. ડેબલિંગ એ કાંઈ માત્ર રોજ રજામાં સાધન નથી; એ તો એક જાતનું સંસ્કારધન છે. બૌદ્ધિક સાધન છે. જલ્લોખોલો માણસ ચારીરિક શ્રમ કરે, કે હાટડી માંડે કે ફેરી કરે તેમાં નીચાપણું થાય તેવું કશું નથી. એવા કામને સમાજ દલકું ગણે છે તેથી જ પણ જલ્લોલા જુવાનો જુખમરની દહે પહોંચવા છતાં મહેનત-મજુરીથી દુર રહે છે.

દલનારાયણસિંહ (સભ્ય : વિધાન પરિષદ)

ભારતનાં કેટલાંક છાપામાં એવી મતલબનાં લખાણો આવે છે કે 'ઇન્ડોનેશિયા ભારતને પચલે પચલે માલવા માગે છે': પણ તે હકીકત સાચી નથી. ભારત અને તેની પ્રજા માટે અમને લણું માન ને ચાહના છે તે છતાં ભારતને—કે પૂર્વ-પશ્ચિમ ના બીજા કાંઈ પણ સુલકને—પોતાનો આદર્શ અણીને અનુસરવાની ઇન્ડોનેશિયા ને ભરાય ઇન્હા નથી. પોતાની યુગ-યુગની પ્રખ્યાલિકાઓને અનુરૂપ છતાં આજના સંજોગ સાથે ગ્રેજ આપ તેવું પોતાનું નિરાણું વ્યકિતત્વ રચવા માટે જ ઇન્ડોનેશિયા હંમેશાં મથવું આવ્યું છે. પોતાનો દેશ મોટો કે આગળ વધેલો છે એવા ખ્યાલવાળા લોકો ક્યારેક 'વડીલ અંધ'નું વલણ અખત્યાર કરે છે તે ઇન્ડોનેશિયા જનતાને બહુ રચવું નથી.

સુમાનો સોસોદાઓનો (ઇન્ડોનેશિયાન માહિતી-અધિકારી : દિલ્લી)

પ્રધાન મંત્રી નહેરૂ થોડા વખત પર તુર્કીની સુલાહાતે અથા ત્યારે અંકારા શહેરમાં ભારતીય દૂતાવાસના નવા મકાનનો પાયો નાખવાની ક્રિયા અમને દરતે કરાવતી વેળા આપણા એલચી શ્રી અતલે એમના હાથમાં

ચાંદીનો એક પાવડો યૂલો. "આને અર્હાથી લઇ જવ. પોલાદના આ ધુમમાં ચાંદીનું શું કામ છે?" એમ કહીને શ્રી નહેરૂએ પછી લોખંડના પાવડાથી સિદ્ધાંતો પચવેના સિમેન્ટ પાચરેલો.

આ સમાચાર છાપામાં બહુ પ્રચાર પામ્યા જણાતા નથી—નહિતર આપણા દેશમાં એ જ જાતની શિક્ષારોપચુ-વિધિયા વખતે હજીયે ચાંદીના પાવડા કેમ વપરાતા હોત?

એસ. મોહસીન (માઝીપુર)

શ્રીરત્નની નિરાણામાં વિદ્યાર્થીઓના હરતાક્ષરનું ઘોરણુ એટલું નીચું જતરી ગયું છે કે હરતલેખન માટેની એક ખાસ તાલીમી સંસ્થા લંડનમાં શરૂ કરવામાં આવી છે. આવી જાતની સંસ્થાની ભારતમાં નેટલી જરૂર મણ્યાવી-એ તેટલી જાણી છે. ને જૂમિમાં 'વેડ', 'રામાયણ' અને 'મહાભારત' નેવા ગ્રંથો સુરેખ, સુચારુ અક્ષરે લખાથેલા હતા હાં આને મણ્યાખરા વિદ્યાર્થીઓના અક્ષર ખાસ અભિમાન લેવા નેવા નથી રલા. અને આ ખાખતમાં એકલા વિદ્યાર્થીઓ જ દોષ-પાત્ર નથી. દાકતરોના હરતાક્ષરો વિશે તો નેટલું કહીએ તેટલું એણું. પોતે દરદીને માટે લખી આપેલ દવા એ પોતે જ કદાચ નહિ વાંચી શકતા હોય, ને 'કમ્પાઉન્ડરો' કે દવાવાળાઓ ને માટે તે ત્રાસરૂપ બને છે. કેટલાય લેખકો-પત્રકારોના અક્ષર છાપખાતામાં બીખાં ગોઠવનાર 'કમ્પોઝીટરો' ઉપર પંથુ એવો જ જુલમ જુલમ છે.

એ. ઈ. માથુર (અજમેર)

આને આ દેશમાં હિંદી લઘુલેખન ('શોર્ટ-સ્ટોરી')ની વિવિધ પદ્ધતિઓ પ્રચલિત છે. જુદી જુદી પ્રાદેશિક ભાષા આ માટે પણ તેવી અલગ અલગ પદ્ધતિઓ યોજાઇ છે. તેથી, હિંદી અને બીજી બધી પ્રાદેશિક ભાષાઓમાં એકી સાથે વાપરી શકાય તેવી એક જ નવી 'ટુકાક્ષરી' યોજવાનું યતન સરકારને થયેલું છે. પરંતુ આ નવા જમાનામાં એવી એક શોધ થયેલી છે કે જેને લીધે લઘુલેખનની તમામ ચાલુ પદ્ધતિઓ ૧૯મી સદીના એક નિરચક અવશેષસાથી બની જાય છે. ક્ષિટન અને અમેરીકામાં હમણાં હમણાં 'લઘુલેખન-પત્રો' ઘણાં લોક-પ્રિય બન્યાં છે ને હાથે લખાતી ટુકાક્ષરીના કરતાં તે ઘણાં વધુ ઝડપી સામિત થઇ ચુક્યાં છે. યુનાઇટેડ રેટેસમાં તો પિટ્ઝેન, એમ વિગેરેની

લઘુલેખન પદ્ધતિઓ વાપરનારાઓના કરતાં લઘુલેખન-પત્રો વાપરનારાઓની સંખ્યા વધી મધ છે. ભાષણોની ઝડપીમાં ઝડપી નોંધ જતારવા માટેની નેટલી ફરીકાલે ૧૯૫૨ પછી અમેરીકામાં થઇ છે, તે બધીમાં લઘુલેખન-પત્ર વાપરનારાઓ જ વિજેતા બનેલા છે. મિનિટના ૩૦૦-૩૦૦ શબ્દોની ઝડપે તેમણે સિદ્ધ કરેલી છે. આ લઘુલેખન-પત્રોને મોટો લાભ એ છે કે કાંઈ પણ ભાષામાં નોંધ જતારવા માટે તેનો ઉપયોગ થઇ શકે છે. આપણા વિવિધભાષી દેશ માટે તેની અજમાયેશ વહેલી તકે કરી લેવી જોઇએ.

પી. આર. પ્રથુ (દિલ્લી)

શુદ્ધ વખત પહેલાં અમદાવાદમાં 'હરિસંહિતા' કાબમ્ત્રયનું ઉદ્દાટન કરતી વેળા પ્રધાન મંત્રી નહેરૂએ આપણી ભાષાઓ અંગે અંગ્રેજી 'વરનાકયુલર' એટલે 'જુલામોની ભાષા' એવો અર્થ થાય છે. એમ તેમણે કહેલું. તે પછી જો 'એમ્પસ' અને 'એક્સકર્ડ'ના - અંગ્રેજી શબ્દોથી તપાસી જોવા છે ને તેમાં 'વરનાકયુલર' શબ્દનો અર્થ આવે આપેલો જોયો છે : 'માતૃભાષા', 'રચાનિક ભાષા'. 'વરનાકયુલર'માંના 'વરના'નો અર્થ 'જુલામ' થાય છે ખરો, પણ 'વરનાકયુલર' એટલે જુલામોની ભાષા, એવો અર્થ કાંઈ શબ્દકોષમાં આપેલો નથી.

અંગ્રેજી તે ઇંગ્લંડના લોકોની 'વરનાકયુલર' ગણાય. -સી. કે. મહલાદ (મદ્રાસ)

ભારતનાં શહેરોમાં બીખ માગવાનો ઉપદ્રવ રોજરોજ વધતો જાય છે. આ દેશમાં બીખનો રિવાજ સદીઓ-જુનો છે, અને એની ટીકા કરનાર કોઇ પણ માણસ નિબુર ગણાવાનું જોખમ જોડે છે. પણ, આપણા રસ્તાઓ પર જાડકતા બધા જ ભિખારીઓ શું ખરેખર મર્યાદા ને મદદને પાત્ર હોય છે? વળા, દરેકને ગમે તેમ બીખ આપવાથી ને લોકો સાથે જ ગરીબ છે તેમને પણ સહાય મળે છે ખરી?

ભારતનાં રસ્તાઓ પર, મોટે ભાગે તો, શરીરે તાખમાજ ને મજુરી કરી શકે તેવા ભિખારીઓ નબરે ચડતા હોય છે. ઘણાખરા કપોરો, સાધુઓ ને કંધાદારી ભિખારીઓ સાખનરવા ને સશકત હોય છે. એ લોકો આજણુ છંદગી જુલમે છે, કારણ કે એમને ખખર છે કે એમની વતી પરસેવો પાડનારા લોકોના ધર્મોદા ઉપર પોતે સુખચેતથી રહી શકે તેમ છે. આવા લોકોને અખિા મોંચીને લીખ આપ્યા કરવી તે આજણ અને લાજબને ઉરોજન આપવા ખરાખર છે. કાંઈ ભિખારીને પાંચ-૮૫ પૈસા આપવાથી આપનારના મન પરથી ભાર ઝોડો થતો હશે, પણ મર્યાદાની સમર્યા તેથી ઉલેલાની નથી. એનાથી લાભ કરતાં તુકસાન જ વધારે થાય છે.

ગૌરીશંકર ખાંડેલાલ (દિલ્લી)

સાઉથ આફ્રિકન હિંદુ કોન્ફરન્સ

શતાબ્દી સમારંભ

ભારતીય જનતાના આ દેશમાં આગમનના પગરણુ થયાને સો વર્ષ પૂરા થાય છે તે નિમિત્તે સાઉથ આફ્રિકન હિંદુ મહાસભાના ઉપકમે નીચેનો કાર્યક્રમ રાખવામાં આવ્યો છે.

- (૧) ગુરુવાર, તા. ૧૭મી નવેમ્બર ૧૯૬૦ને દિવસે લોન્ડન સ્ટ્રીટમાં સવારે ૭ વાગે સ્વામી ચંકરાનંદ મેમોરીઅલ હોલ અને મહા-સભાના મકાનનું ખાતમુલ્લું કરવામાં આવશે.
- (૨) ડરબનના સીટી હોલમાં સાઉથ આફ્રિકન હિંદુ કોન્ફરન્સને ઉદ્દાટન વિધિ ગુરુવાર, તા. ૧૮મી નવેમ્બર ૧૯૬૦ને દિવસે સાંજે ૮ વાગે નાટાલ પ્રાંતના એડમીનીસ્ટ્રેટર, એન. મી. એ. ઇ. ટ્રાલીપને શુભ દરતે કરવામાં આવશે.
- (૩) કોન્ફરન્સની બીજી મેહકો ને ડેલીગેટો પુરતીજ મર્યાદીત હશે તે નાટાલ ટેમ્બલ વેલિક સોસાયટીના રાધાકૃષ્ણન કેલમમાં શનિવારે બપોરે ૨-૩૦ વાગ્યા પછી અને રવિવારે સવારે ૯ વાગ્યા પછી શરૂ થશે. તે સમયે આઠ જુદા જુદા વિષયો ઉપર અભ્યાસપૂર્ણ વ્યાખ્યાનો થશે અને તે પછી દરરોજ પસાર કરતા માં આવશે.

સમસ્ત દક્ષિણ આફ્રિકાની હિંદુ સંસ્થાઓને પ્રતિનિધિ મોકલવા વિનંતી કરવામાં આવે છે.

૪૯ લોન્ડન સ્ટ્રીટ, ડરબન.
 પી. આર. પથર પ્રમુખ
 આર. રઘુનાથ, વી. એસ. નાયડુ, સંયુક્ત મંત્રીઓ

એ. મેઘાણીનું માનસ જ, આ બે રસના આલેખનને અનુકૂળ છે. વીર-રસ પ્રધાન સૌરહતું લોકસાહિત્ય સંભળીને, એ વાતાવરણમાં ઐતિહાસિક થયેલા શ્રી મેઘાણીનું માનસ જ વીરરસ પ્રધાન બનેલું; તેમાં ૧૯૩૦-૩૨ ના સલામત સંગ્રામમાં એમણે પ્રત્યક્ષ ભાગ લીધો, અને મધ્યકાલીન, સૌરઠ નાં કલ્પના ચક્ષુએ જોયેલા વીરત્વના પ્રદર્શનો એમણે સગી આંખે જોયા, તેથી એમના હૃદયમાં રહેલા વીરરસને અનુકૂળ માર્ગ મળી ગયો. અને આખરી સંદેશ 'કાષ્ટનો લાકષ્ણવ્યો,' 'આગ્રિકદમ,' તરણોનું મનોરાન્ય' વગેરે કાવ્યો વીરરસનાં આલેખન શ્રી મેઘાણી ની શક્તિને અનુભવ કરાવશે.

રશીયન કાન્તિની અસરથી જન્મેલી વર્ગવિગ્રહની ભાવનાએ તથા લોક સાહિત્યના અભ્યાસને અંગે થયેલા પ્રામણ્યતાના નિકટ સંપર્કે શ્રી મેઘાણી એ, વર્ગવિગ્રહનાં અને ખરીબો તથા પોલિતોની કશું વાર્તાવિક રિચિતિ દર્શાવતાં કાવ્યો લખવાની પ્રેરણા આપી છે. 'ખીડી વાળનારીનું ગીત' માં લોકોની દુર્દશાની કચ્છ કચની છે, 'દુધવાળો'માં શ્રમજીવી અને મૂડીવાદી વચ્ચેની રિષિતિનો વિરોધ દર્શાવ્યો છે. 'ખાંસી ખા મા' કાવ્યમાં ખરીબીનું હૃદયદ્રાવક ચિત્ર છે.

શ્રી ચંદ્રકાન્ત મહેતાએ અવરોધકું છે તેમ 'મેઘાણીના 'પોલિત ઇયન'ના કાવ્યોમાં શ્રી સુંદરમનાં 'ત્રણ પાડોશી' થા 'રક્ષા'ની જેમ, એ લોકોનાં દુ:ખનું માત્ર દર્શનજ નથી. પરંતુ, એ દશા માંથી યુક્ત થતા માટેના ઉપાયો પણ છે. તેથીજ એ 'વેશાખી દાવાનળ'ને અને 'આતરાતા વાયરને' આમત્રે છે એમાં પોલિતો અને શ્રમજીવીઓ માટેની પ્રયત્ન સૌથી પહેલાં કરનાર શ્રી મેઘાણી છે તેમનું 'ધણ રે યોલે' જુઓ.

ધણ રે યોલે ને ઝોરણુ સાંભળે હોજી, ખંધુટો યોલે ને યેનડી સાંભળે હોજી, એ જ સાંભળે કંઈ વેદનાની વાત, વેણે રે વેણે હો સતકુલડાં ઘરે હોજી.

કાવ્યની બધી સફળતા તે પોતાનું વક્તવ્ય ધણી ભાઈ અને ઝિરણુ બહેન ની વચ્ચેના સંવાદમાંજ આવી જાય છે. જુના રાષ્ટ્રપ્રેમ, રાષ્ટ્ર ડંકાસ સામે આંતરે ને ને દલીલો થાય છે, ને ને તિરસ્કાર સમાજવાદીઓ કરે છે તે અહીં ઉચિત રીતે કાવ્યની બાની

માં કહેવાયેલ છે, ભવનના ઢાળમાં કહેવાયેલ છે.

શ્રી મેઘાણીનાં ઔલિક સર્જન કરતાં અનુકૃતિવાળાં સર્જનોમાં તેમની પ્રતિભા વધારે ખોલે છે. એ પણ હકીકત છે. ડા. ત. અંગ્રેજ સી ઇયુ કાર્ટેના Some body's Darling પરથી 'કાષ્ટનો લાકષ્ણવ્યો,' આખરીજ વીર મેકરવીનના કાવ્ય પરથી 'છેલ્લી પ્રાર્થના,' એક અંગ્રેજી 'બેલડ' પરથી 'આખરી સંદેશ,' શ્રી હરીશંકર ચટ્ટોપાધ્યાયના કાવ્ય પરથી 'કવિ તને કેમ ગમે?' ટાગોરનાં બંગાળી કાવ્ય 'સાંતાલયે મેચે' પરથી 'સાંતાલની નારી' વગેરે અનુકૃતિઓ એના કાવ્ય સંગ્રહ માં રતની જેમ ઝળકી ઉઠે છે. પરંતુ સાથે જ એ પણ આપણે શુલ્કનું ન જોઈએ કે, અનુકૃતિઓમાં પરમું જે કંઈ પણ હોય હોય તે માત્ર મૂળ વિચારજ છે. બાકી કાવ્યનું આલેખન નિરૂપણ, ભાષા અને શૈલી શુદ્ધાં તળ યુજ્જરાતી લાગે છે. આ અનુકૃતિઓનાં પ્રમાણ માં એમના સ્વતંત્ર કાવ્યો નખાવા લાગે છે ખરાં, છતાં એ સ્વતંત્ર કાવ્યો માં પણ મેઘાણીની પ્રતિભા સુરેખ રીતે વ્યક્ત થઈ ગઈ છે. ડા. ત. 'છેલ્લી કટોરો,' 'ધણ રે યોલે' વેશાખી દાવાનળ આવી, 'સ્વાતંત્રતાની ત્રીકાચ' 'મૃતો અમો'કે 'કમુખલ રંગ' જેવાં કાવ્યો આનાં ઉદાહરણો છે. સજીવ ઉચિતો ધ્યાનકાર મેઘાણીના પ્રવેક કાવ્યમાં આપણને સંભળાય છે.

સૌરાષ્ટ્રના જુસાતા જતાં સાહિત્ય ધનને આટલી જહેમતપૂર્વક જોદી કાઢી આવી સમર્થ શૈલીમાં યુજ્જરાત પાસે મૂકી દેનાર જવેરચંદ મેઘાણીનું રચાન યુજ્જરાતી સાહિત્યમાં અને યુજ્જરાતના લોકોનાં હૃદયમાં હંમેશા માન-ભયું રહ્યું છે અને દીર્ઘકાળ પર્વત એજ રીતે એ ટકી રહેશે એ વાત નિશ્ચિત છે.

—'અણુલક્ય'માંથી.

બુકશીપીંગ, ઇનકમ ટેક્સ રીટર્નસ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલેક્ટરનું અને ઇનસ્પેક્ટરનું માટે મળે :

આર. વીકુલ

૧૨ બાકેલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, ફોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, બેદાનીસબર્ગ, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

ચાંદી જેવા ચળકાટ !!!

સ્ટેનલેસ-સ્ટીલના વાસણો. દેખાવે મુંદર, ચળકાટમાં ચાંદી જેવાં, ગમે તે ચંપો અગર ભરી રાખો કદાપી કટઈ નહિ.

સ્ત્રોડામાં કે ટેબલ ઉપર ન્યાં મૂકો ત્યાં બધું જગમગી રહે, તેમાં પીરસેલી રસોઈ પણ દીપી ઉઠે, મહેમાનો હોંલથી આમ શકે. ભાંગે, તુટે નહિ અને ધોવામાં ઘણાંજ સહેલાં, વર્ષો સુધી વાપરી શકશે. લગ્નમાં પદ અને મિત્રોને ભેદ આપવા માટે અતિઉત્તમ પુમચા, લોહા, પવાલાં. વાડકા, જમ તવેલા, તવેલા, કડછી, ઝારી, શાક ચમચા, ચોખા માટે ખાસ પંજા ચમચા, બગની, દીપી, ચા-ખરણી, અખરબત્તી-સ્ટેન્ડ, વિગેરે.

તડન કીધાયત ભાવે મળશે. વહેલા તે પહેલા. માત્ર ધોડાંજ મ'બાબ્યાં છે.

મળવાનું કેકાણું : **માખરો હેટર્સ (પ્રો) લી.**
(બીખાલાઈ માસ્તર એન્ડ સન્સ)
ફોન : ૮૩૫-૭૯૬૧ — પહેલે માળે, — પો. બો. ૫૨૫૭.
માસ્તર મેનશન્સ — ૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, — બેદાનીસબર્ગ

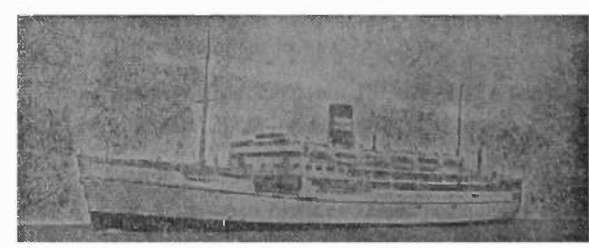
ખાસ દરખાસ્ત : હિંદની અગરબત્તી
(વહાણમાં આવેલો તાલો માલ)

કિસમસ અને નવા વસ્ત્ર માટે આવેલો તાલો માલ અમે સહર્ષ જનતા સમક્ષ રજુ કરીએ છીએ.

અગરબત્તી-કેરમબોર્ડ-પ્લાસ્ટીક, રેલડગેલ્ડ અને ચાંદીની બંગડીઓ. નવીન ઘરેણાં અને માથાની ચીજો. ટીકડીઓ, ડાયોમોન્ટીસ અને ગાલર. સુરાદીબાદી વાસણો અને ફેન્સી યુડસ. ટ્રેડરો અને હોકરો માટે અમે ખાસ માલ રાખીએ છીએ અને ખાસ ધ્યાન પણ આપીએ છીએ. આપ ન્યારે આવતે વખતે ડરબન આવો ત્યારે અમારી મુલાકાત હશે.

એ. કે. હુસેન એન્ડ સન્સ
ગ્રાઈવેટ ઈમ્પોર્ટર્સ અને હોલસેલ મરચન્ટસ
૧૧૧ ઇવીન સ્ટ્રીટ, — (હુસેન બીદોંગ) — ફોન ૨૭૩૪૬ — ડરબન.
અમારું પ્રાર્થસ લીસ્ટ મંગાવો.

બી-આઇ મુખ્ય કરાંચી અને ઇસ્ક આફ્રીકાના બંદરો વચ્ચે મુસાફરી કરે છે.

સ્ટીમર કંપાલા ૨૬મી નવેમ્બર ૧૯૬૦માં આવશે અને ૩ જી ડીસેમ્બર ૧૯૬૦ના ઉપહશે. સ્ટીમર શાંતીયા ૩૧મી ડીસેમ્બર ૧૯૬૦માં આવશે અને ૫ મી જાન્યુઆરી ૧૯૬૧ના ઉપહશે. મુખ્ય અથવા કરાચીનું બાહું. ખોરાક સાથ

ફર્સ્ટ કલાસ	પા. ૧૧૭-૧૫-૦૦
સેકન્ડ કલાસ	પા. ૭૮-૧૮-૦૦
થર્ડ કલાસ ખોરાક સાથે	પા. ૩૯-૧૫-૦૦
થર્ડ કલાસ ખોરાક વગર	પા. ૩૪-૧૦-૦૦

વધુ માહિતી માટે મળો યા લખો :
શેખ હિમેદ એન્ડ સન્સ
(પીટી લીમીટેડ.)
૩૯૦ પાઈન સ્ટ્રીટ, — ડરબન.
ટેલીફોન : ૨૦૪૩૨ — ટેલીગ્રાફીક એડ્રેસ 'કુરામત.'

માસ્તર બ્રધર્સ (પ્રો.) લીમીટેડ

નવ ભતનાં નાયવન, રેષમી તેમજ સુતરાઉ કાપડ, સીઓ બાળકો અને પુરૂષો માટે શ્રેષ્ઠ ભતના ઉલ્લેખ જર્સી, પુલોવર, કારડીગનસ અને બચ્ચાઓ માટે—બુટીસ, બીબ્સ, બ્યેન્કેટસ, શોલ્સ; નેપથીન્સ વિગેરે.

ફરેક ભતના માલ માટે તપાસ કરવા ભલામણ.
૩૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, બેદાનીસબર્ગ.
ફોન : ૮૩૫-૬૭૯૬ — બોક્સ ૨૫૪૯.

ટેકસીવાલો

(૨)

દામોદર મેટ્રીક થઈ એક વર્ષ ફાલેજમાં પણ જઈ આવ્યો હતો. કોલેજમાં કારણે નોકરી પર ચઢવાની એને ફરજ પડી. બે વર્ષ નોકરી શોધવા માં કાઢયા. એકાદીથી કંટાળી અને નોકરી માટે શેઠીયાએ પાસે જઈ મને તેમ સાંભળી તે માફગે અને અંતે ટેકસીનો ધંધો એને રચીકાયો. પમાર દાર દાખવવદર તરીકે શરૂમાં તે રહ્યો અને થોડે વરસે પોતાની ટેકસી એને લીધી. આમ જોતા આ ધંધો સારો હતો. સારી કમાણી હતી કારકુની કરી અદવિતરૂં કરવા કરતાં આ શો ખોટો ધંધો હતો? પરંતુ સમાજે એને પ્રતિષ્ઠીત ધંધો નહોતો મણ્યો. દામોદરને આ ધંધો હલકો નહોતો જણાતો. પરંતુ સમાજો અને લોકોની નજરે એને પણ વિચાર તો થયો હતો. માડીમાંથી વજનદાર પેટી કાઢી માથે ઉચકી ત્રીજે ચોથે માથે ચઢાવવાનો દુકમ મને તે કરી શકે એવો આ ધંધો હતો. એ પોતાના મોટાભાઈ સાથે રહેતો હતો એની બનીછ એકવાર શાળામાંથી રડતી ધેર આવી અને પોતાના દામુકાકાને કહ્યું, "કાકા! શાળાના બાળકો મને ચિત્રને છે."

"શા માટે બલા!"
 "તેઓ કહે છે તું તો ટેકસીવાલાની બનીછ છે. અમારી સાથે ન રમ."
 "તું શા માટે નથી કહેતી કે અમે સંરકારી કુલેબના છીએ?"
 "પણ કાકા તમે શા માટે બીજો ધંધો નથી કરતાં. પડોસના કાકા અને માસી પણ એમજ કહે છે. તમે તેમ નહીં કરો તો હવે હું શાળા માં નથી જવાની."
 દામોદર વિચારમાં પડ્યો. પણ એને બનીછને મને તેમ સમજાવી શાળામાં જવા ઝેરી.
 આ બધા પ્રસંગો માડી કાકાતાં હાકતાં દામોદરના માનસપટ પર એક પછી એક આવતાં હતાં. આખો દીવસ બધાનો ઓળસ સહન કરવો આ તે કાંઈ ધંધો છે! માન સન્માન જેવું જાણે કાંઈ છેજ નહીં. અને ન કોઈનું કાંઈ બધુ કરી શકાય.....
 દામુના માનસપટ પર બીજું ચિત્ર આવ્યું. વતસલા તેને યાદ આવી, જ્યારે તે ફાલેજમાં બહુતો હતો ત્યારે એ અને વતસલા સારા દોસ્તો બન્યા હતાં. પણ ટેકસીનો ધંધો શરૂ કર્યા પછી વતસલાએ પણ દામુને કહ્યું હતું કે આવો ધંધો કરનારને હું પરણી ન શકું. જો કે હું તને આહું છું.

તું પ્રતિષ્ઠીત નોકરી કર અને પછી મને કહેજે.
 વતસલાને બધા દિવસથી પોતે મળ્યો જ નથી. એ ક્યાં છે એ જાણવાનો પણ પ્રયત્ન કર્યો નથી. આરે તો દામુને થયું કે આ ધંધામાં શું ખોટું છે? કાળા બળરીયા વેપારી, કાંચ સેનારા કમચારીઓ, કુટ કરતાં, વકીલો, ખોટા સાચા રોગો ઉભા કરી પૈસા મેળવતાં ડોકટરો. આ બધાં શું પ્રતિષ્ઠીત છે!
 વતસલાની યાદ આવતાં એને વિચાર થયો શું તે હજુ પણ કુનારી રહી હશે શું? વળી એને પોતાના મનને મનાવ્યું. શા માટે એનો વિચાર હવે કરવો...
 ટેકસી!
 ફરી ટેકસીની કોઈએ જુમ પાડી અને રાજની વ્યાજ સુબળ તેના હાથે માડી ઉભી રાખી અને અર્દન ચારે બાજુ ફરી.
 સીનેમા પાસે એક પંજાબી એને બોલાવતો ઉભો હતો. દામુએ ટેકસી એ બાજુએ લીધી.
 પેલા પંજાબી જખે એક શોળ વર્ષ ની યુવતીને અંદર બેસાડી અને પછી પોતે પણ એની પડખે બેઠો "ફરીયે કીનારે લાઇજા."
 માડી તે તરફ દોડી.
 આ વહ અને બાળાનું શું સમપણ હતું દામુ જાણતો નહોતો અને એને જાણવાનો અધિકાર પણ નહોતો રાજ કેટલાએ વિવિધ ઉતારઓ એસે, વિવિધ વાતો કરે અને ઉતારી જાય. ટેકસીવાળા તે કાન કે આંખ હોય છે એમ જિતાર એ માનતાંજ નથી. ન તેમની રમુજમાં એનાથી ઘસી શકાય કે ન દુઃખમાં રડી શકાય. ફક્ત પુતળાની જેમ એને તો રસ્તા તરફ જોઈ માડી હંકાયો કરવાની.
 પાછળ વાતો અને યતાં કેટલાક અવાજો સહેજે દામોદરને કાને પડતાં. ડાહવરની સામે રહેલા અરીસામાં પાછળનું દ્રશ્ય એને સહેજે દેખાતું. દામુ સમજી ગયો કે આ કોઈ બળરે સી હોવી જોઈએ જેને શેઠ પોતાના ધનથી વધ રાખી રહ્યા છે. આટલી નાની છોકરીને આમ ચુંચાતી જોઈ દામુને પેલા શેઠ પર પોતાનો હાથ અજમાવવાનો વિચાર થયો.
 પણ તે તેમ કરી શકે જ નહીં. એક બાણની ટેકસી ચલાવનાર તે તો ડાહવર હતો. માડીના પંત્રની જેમ પંત્રજ. ગાંડીનો ઉપયોગ મને તે જેવુંથી કરાય અને મને તે જેસે એને તો પૈસા બરાબર ન આવે તોજ મોલી

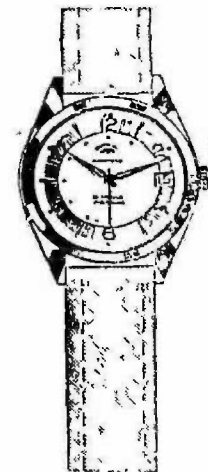
શકાય તેમ હોય. એ બોઠોને ન હતું. અને આવા ધંધા વરફ મનમાં હોય આંખ કે ન હોય મન ફક્ત એક બરાબ હતી. માડીમાં આ સામે જોઈ મોટર ચલાવ્યા કરવી એજ અમનો ધર્મ. વળી દામુ કાંઈ આ પહેલીજ વાર આવા તમાસા નહોતો જોતો, ટેકસી જેવા વિચીત્ર વહાનમાં જાત જાતનાં અને જાત જાતનાં લોકો એસતાં પણ દામુ ને જણાયું કે સારા લોકો કરતાં ખરાબ લોકોજ ટેકસીના વધુ ઉપયોગ કરતાં. ફરી એવું મનચક્ર એ તરફ દબ્યું કે આ ધંધો જેવો ખરાબ છે.
 આવો ધંધો કરતાં કરતાં હવે દામુનું સાત્વિક મન પણ હવે કંટાળ્યું

હતું. અને આવા ધંધા વરફ મનમાં થીક બરાબ હતી. માડીમાં આ બોઠોને ફેરવી આવી ઉતરવાને રમજે ઉતારી એને ટેકસી-રેન્ક પર મોટર પાકું કરી. ફેરિલમાં જઈ આ નારતો જઈ તે માડીમાં બેઠો બેઠો વિચાર કરતો હતો. નવા ગ્રાહકો મેળવવાની એને જરા પણ ઇચ્છા ન જણાય અને વિચારના વખતમાં તે અટવાઈ ગયો. વિચારો મોટે ભાગે આવે તો તેને મનમાં ધંધા તરફની અવગણના થઈ રહી હતી તે વિશેનાજ હતાં. શું આ કામ સુકી દેવું? (અધુરું)

પો. બો. ૫૩૬૦ -- ટેલિફોન ૩૩-૫૬૨૦
 ટેલિગ્રાફ એડરેસ : "ભમતકો"
ભમત પ્રધર્મ (પ્રો) લી.
 ૧૪ કોર્ટ સ્ટ્રીટ,
 જે હા ની સ બ બ્.

હોલસેલ અને રીટર્નલ અર્નાન્ડ અને પ્રમ્પ્ટરસ
 ખાસ કરીને હમારે ત્યાં ઇન્ડિયન અને ઇંગ્લીશ ડાસરી.
 આયામાં નાંખવાના જાત જાતના ટેસી તેલો
 સ્ટેનલેસ સ્ટીલ, પીસજના અને એક્સ્યુઝીન્યમના
 વાસજો-કાચ અને પ્લાસ્ટીકની બંગડીઓ-
 કેરમબોર્ડ અને સ્ટાઇલર તથા બીજા
 અનેક ટેસી ચીજો કીકાયત
 બાવથી મળશે.

શુભ પ્રસંગો માટે બેટ!
 સ્ત્રીઓ અને પુરૂષો માટે
ઘડીયાળ!

૧૭, ૨૧ અને ૨૫ જ્યુલનાં
 ઓટોમેટીક કેલેન્ડર.

- * રોમર
- * રોમરી
- * ક્વેકો
- * રૂસર

વિગેરે દરેક જાતનાં ઘડિયાળ.

ઉપરાંત પુરૂષોના શર્ટ સુટ, પાયજામા વિ.
 તેમજ બાળકોનાં કપડાં.

હોલસેલ ભાવે મળશે
 બોક્સ ૫૬૮૮, ફોન : ૮૩૫-૨૬૦૧.
વલ્લભભાઈ બી. પટેલની કું.
 ૪૪, મારકેટ સ્ટ્રીટ, જેહાનીસબર્ગ.

હિંદના સમાચારો

તા ૮-૧૧-૧૯૬૦.

આચાર્ય કૃપલાનીને મળેલા શ્રી અશોક મહેતા

પ્રભસમાજવાદી પક્ષના અધ્યક્ષ શ્રી અશોક મહેતાએ આચાર્ય કૃપલાની સાથે લગભગ પચાસ મીનીટ સુધી વાતચીત ચલાવી હતી જે દરમિયાન પક્ષ સાથે આચાર્ય કૃપલાનીને જે મત મેદ છે તે અંગે તેઓએ ચર્ચા ચલાવી હતી.

આ કૃપલાનીએ એક પત્ર પાઠવી પક્ષમાંથી છુટા થવાની ઇચ્છા શ્રી મહેતા સમક્ષ વ્યક્ત કરી હતી.

“અમે મળ્યા અને વાતચીત કરી. કદાચ ફરી મળીએ” એટલું કહેવા સિવાય બંનેમાંથી કોઈએ વધુ કશુંયે કહ્યું ન હતું.

શ્રી મહેતાએ કૃપલાનીને તેમનું રાજી નામ મળનારી પક્ષની કારોબારીની એક મળે ત્યાં સુધી મુલતવી રાખવા વીનંતી કરી છે. આ વીનંતીને આચાર્ય કૃપલાની યોગ્ય વખતમાં જવાબ વાળશે.

ત્રીજી યોજનાના કામોનું સમયપત્રક તૃપ્યાર કરવા રચાયેલી સમિતિ

અમદાવાદ, ગુજરાત સરકારના માર્ગ અને મકાનોને લગતા ત્રીજી એન્જનીયર શ્રી ઉપેન્દ્ર મટને અધ્યક્ષ પદે ભારત સરકારે આયોજન પંચના પ્રતિનિધિઓ અને ઇન્જનેરીની બનેલી નવ સભ્યોની એક સમિતિ નિયુક્ત કરી છે. ત્રીજી પંચવર્ષી યોજનામાં સમાવિષ્ટ થયેલા કામો પૂરાં કરવા માટે સમયપત્રક તૃપ્યાર કરવા તથા વિલંબ દૂર કરવા અને ભહેર આંધકામનાં નાણાંનો દુર્ભંધ અટકાવવા માટે આ સમિતિ નિયુક્ત કરવામાં આવી છે. આ સમિતિ પોતાનો અહેવાલ છ મહિનામાં રજૂ કરશે. તે સમિતિમાં કેન્દ્રના ઇન્જનેરી ઉત્તર પ્રદેશ અને પશ્ચિમ બંગાળના ત્રીજી એન્જનીયરો ઉપરાંત આયોજન પંચના ચાર સભ્યો ના સમાવેશ થાય છે.

નાની બચત ઝુંબેશ

નમનમર, અનેની હલ્લા પ્રકાશન

કચેરીના જણાવ્યા પ્રમાણે ૧૯૫૯-૬૦ ના વર્ષમાં ગુજરાત રાજ્યમાં નાની બચતના પ્રથમ પાંચ એન્જનીયરોમાં યોગ્ય સ્થાન નમનમરના શ્રી ચાંતીલાલ એન. શેઠે હાંસલ કર્યું છે. તેઓએ આ વર્ષમાં કુલ રૂા. ૮,૯૬,૯૬૦ની રકમ રોકાણો મેળવ્યાં હતાં.

નમનમર હલ્લામાં શ્રી શેઠનું પ્રથમ સ્થાન છે. દ્વિતિય અને તૃતીય સ્થાન અનુક્રમે શ્રી હરકિસન જેન. શેઠ તથા શ્રી નવિનચંદ્ર મી. ચાહને મળે છે. તેઓએ અનુક્રમે રૂા. ૨,૪૮,૦૦૦નાં રોકાણો મેળવ્યાં હતાં.

નમનમરના પ્રાચીન દરવાજાઓ કાઢી નાખવા સામે પુરાતત્ત્વ ખાતાએ શહેર સુધરાઈ ને ફરમાવેલી મનાઈ

નમનમરના રોકાણના પ્રાચીન દરવાજા કાઢી નાખવાની મનાઈ કરતો એક ફુકમ પુરાતત્ત્વ ખાતાએ નમનમરની સુધરાઈને ક્યો છે. તાલેતરમાં નમનમરની સુધરાઈએ નમનમરના અતિપ્રાચીન દરવાજાઓ જે બેડીગેટ, ભાંડબજાર ગેટ અને નામનાથ ગેટ તરીકે ઓળખાય છે તેને કાઢી નાખવાને દંડવ કર્યો હતો. આથી સુધરાઈના ડેટલાક સભ્યોએ લાકડા પરના પ્રાચીન શેતરકામના આ નમુનાઓનું રક્ષણ કરવા માટે આ બાબતમાં દરમિયાન ગીરી કરવાની પુરાતત્ત્વ ખાતાને તાર કરીને વિનંતિ કરી હતી. આ પછી સુધરાઈને ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણેની મનાઈ કરતો ફુકમ પુરાતત્ત્વ ખાતાએ કાઢ્યો છે.

અંકલેશ્વર અને હાંસોટ વચ્ચે એક ઓડોજેબ રેલવે લાઇન નાખાશે?

અંકલેશ્વર અને હાંસોટ ઓડોજેબ રેલવે લાઇન કરવામાં આવનાર છે અને એ અંગેની મોજબુદી ટુંક સમય માં કરવામાં આવનાર છે એવું જણવા મળે છે. આ સંબંધમાં જણાય છે, કે હાલત અને કાન્યા ખાતે નીકળનાર ખનિજ તેલની હેરફેર માટે આ રેલવે લાઇન બાંધવામાં આવનાર છે. આ ઉપરાંત તેલના કુવાઓથી રેલવે-લાઇન સુધી પાઇપ લાઇનો પણ નાખવામાં આવશે એમ અહેવાલ ઉમેરે છે.

દેશી સુતરાઉ સાડીઓ

૫ વારની ધણા રંગો અને ડીઝાઇનવાળી એકની ૨૫/- એક રંગની છાપેલી એકની ૩૨/૬ ધણા રંગોની છાપેલી એકની ૩૭/૬ કાસ્તીરી રેશમની સાડી એકની ૫૦/- ૪-૧૦-૦ કેવળ (સી. ડબલ્યુ. એ. પાસી. એ. ડી. ડી) એચ. એચ. પાટીયા પો. બોક્સ ૪૨૦, — ડરબન.

ઠક્કર બાપા છાત્રાલયનું ઉદ્ઘાટન

વિરમમમ : વિરમમમના શ્રી ઠક્કર બાપા સાંસ્કૃતિક છાત્રાલયના રૂપિયા પચાસ હજારના ખર્ચે તૃપ્યાર થયેલા મકાનની ઉદ્ઘાટન વિધિ તાલેતરમાં શ્રી રવિશંકર મહારાજને હસ્તે થઈ હતી. શ્રી રવિશંકર મહારાજે પોતાના પ્રવચનમાં જણાવ્યું હતું કે, જેમ રાજ્યો અને ધરતર વર્ષ રચતિપટ પરથી શુભાઈ રચા છે તેમ હરિજનોએ પણ પોતે હરિજન છે એ ધટના હવે બુલબી બોધ્યો. આ પ્રસંગે હરિજન પ્રવૃત્તિના ઉપાસક શ્રી મામા ફડકે, છાત્રાલયના પ્રમુખ અને ગુજરાતની હરિજન પ્રવૃત્તિના મણેતા શ્રી પરિક્ષિતલાલ મજુબુદાર, છાત્રાલય ના મંત્રી શ્રી નામરદાસ શ્રીમાળી, વગેરેએ પ્રવચનો ક્યાં હતાં. સમારંભ માં પ્રસ્ત જા. ૫૦૦૦નો શળો એકઠો થયો હતો.

ગુજરાત રાજ્યના સરકારી જેએટમાં પ્રસિદ્ધ થયેલા કાયદા

અમદાવાદ, ગુજરાત મંત્રીઓનાં વેતનો અને બચ્ચાં ધારા, ૧૯૬૦ના વિધાનસભા-અધ્યક્ષ અને ઉપાધ્યક્ષના વેતનો અને બચ્ચાં ધારા, ૧૯૬૦- ગુજરાત વિધાનસભાના સભ્યોનાં વેતનો અને બચ્ચાંધારા અને ૧૯૬૦ના ગુજરાત વિધાનસભાના સભ્યો, ગેરલાયકાતો દુર કરવા બાબત ધારાને ૧૯૬૦ના ગુજરાત સરકારના અસાધારણ જેએટ ના બામ ચારમાં પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યા છે.

પ્રામાણિકતા ! એ પ્રેરકે કિસ્સા

ધાંમધા, એક જ દીવસે પ્રામાણિકતાના બે કિસ્સા અહીં બહાર આ વ્યા. હલ્લા સહકારી બેંકની અહીંની શાખામાં સો રૂપિયાની નોટ લેવા બતા પાંચ પાંચની ચાલીસ નોટ એક ગ્રાહકે ને આપવામાં આવેલી. મોરેથી તપાસ કરતાં શ્રી ચંપકલાલ પરીખે બેંકના કમચારીને વધારાના એકસો રૂપિયા પરત ક્યાં. ખીજા કારણમાં તિબેરી માં ભરણુ કરવા બચેલા એક વેપારી પાસેથી રૂા. ૧૦૦ એહા આવેલા. તિબેરીના એક શ્રી વણુભાઈને આની પાછળથી જણુ યતાં તપાસ કરી અને વેપારી શ્રી હેમુભાએ આ રકમ પરત આપી હતી.

જ્યાં હરિજનો છત્રી કે ધાતુ નાં વાસણુ વાપરી શકેતા નથી કે સંગીતનાં વાદ્યો વગાડી શકેતા નથી અમદાવાદ, ગુજરાત વિધાનસભામાં એક પ્રેક્ષિતી સભ્ય શ્રી નારણુભાઈ રાઠોડે કહ્યું હતું કે રાજ્યમાં આને પણ એવા ડેટલાક ગામમાં છે, જ્યાં

લીસ્ટ નં. ૩ બોધપ્રદ નવાં પુસ્તકો

જનતા ઇતિહાસનું સંક્ષિપ્ત રેખાકર્ષન (જવાહરલાલજી)	૧૦	૦
જહાદેવભાઈની ડાચરી લાખ ૧ થી (ગુજરાતીમાં નથી. હાંસીમાં જ છે)	૧૨	૦
” ” ” ૨ એ ” છે.	૧૨	૦
” ” ” ૩ એ ” છે.	૧૧	૦
જનનેનો આનંદ (કાકા કાલેલકર)	૮	૩
અમારાં બા (વનમાળા નેશર)	૪	૧
કેળવણી વિદ્યાસ	૩	૦
શ્રીન દેશનાં ક્યાનકો (સુકુલભાઈ કલાર્થી)	૨	૦
જણુવા જેવી વાતો	૧	૩
જન અને મરણુ	૧	૩
ધર્મ સંસ્થાપકો	૧	૩
પચાસ પ્રેરક પ્રસંગો	૨	૩
પ્રતિભાવ પોત	૨	૦
બોધક ટીકરીઓ	૨	૦
મોટા માણસનાં મન	૨	૦
શીલ અને સદાચાર	૧	૩
રોખ સાદીની બોધ ક્યાઓ	૧	૬
સંત સમાચર	૧	૩
માનવ જીવનનું હવેરાત	૧	૩
પ્રાચીન શીલ્પ ક્યાઓ (ગોપાળદાસ જી. પરેશ)	૨	૬
ગાંધીજીનો વિનોદ (લક્ષ્મણાઈ મજનજી)	૨	૦
બાપુના બા ને પત્રો (મણીલાલ ગાંધી)	૨	૬
હરવરના રમારક અંક (ઈ. એ.)	૧	૩
ગાંધી	૨	૦
ગોહડન ન્યુબીલી	૨	૦

વરસાદ આવતો હોય ત્યારે હરિજનોને ખરીજોનો ઉપયોગ કરવા દેવામાં આવતો નથી; ન્યારે બીજા એવાં ડેટલાક માટે છે ન્યાં હરિજનો સંગીતનાં વાહો વમાડી શકતા નથી, તે બીજા ડેટલાક માટે હરિજનો પાણી લાવવા માટે ધાતુનાં વાસણો વાપરી શકતા નથી.

શ્રી રોહાડ સામાજિક કલ્યાણ માટેની માનણી પર ભોલી રહ્યા હતા. તેમણે એવો ખેદ વ્યક્ત કર્યો હતો કે અરુ-સ્વતાને ચીટાવી દેવા સાઈ એવું કામ ને કે અરુ રહ્યું છે, આમ હતાં ડેટલીક ડેટલોમાં પણ હજી અરુસ્વતા પ્રવર્તતી જેવ માં આવે છે.

સૌરાષ્ટ્ર સંગીત નાટક અકાદમી

રાજકોટ, અવેની-સૌરાષ્ટ્ર સંગીત નાટક અકાદમી તરફથી સંગીત વૃક્ષની તાલીમનાં ઉચ્ચ અભ્યાસક્રમ માટે હાલકમ શરૂ કરવામાં આવશે. હાલકમ ધરાવતાં મરીયા વિદ્યાર્થીઓને રહેવા જમવા તથા અભ્યાસની સમવડતાં વિના મુલ્યે આપવામાં આવશે. અરુ કરવાનું, સરનામું સૌરાષ્ટ્ર સંગીત નાટક અકાદમી મોટી ટાંકી પાસ-રાજકોટ. એ પ્રમાણેનું છે.

શ્રી આમપંચાયત મંડળ

વડોદરા, તાલેતરમાં વડોદરા જિલ્લા આમપંચાયત મંડળની સમગ્ર સભા મળી હતી જેમાં ૮૦ આમપંચાયતોનાં બજેટ મજબૂત કરવામાં આવ્યાં હતાં. મેકે વધુમાં વધુનવેરો દેવો અને કેટલો લાઇ શકે તે દરાવવા એક પેટા સમિતિ નીમી હતી અને ૨૮ આમ

મરચા અને લસણ

૨૪ રતલી પોટેટ મોટી કળીનું નવું લસણ. પોટેટની શી. ૧૨-૬. ૪ રતલી પોટેટ સુકા મરચાની શી. ૧૦-૦ રોહાડથી આજા પાકને લીધે માલની અછત છે. માટે જલદી બખો:—વહેલો તે પહેલો.

Maarmans (Pty.) Ltd.
P. O. Box 26, Phone 128
(Brits, Transvaal.)

પંચાયતોની મુદત વધારી આપી છે તથા ૬ આમ પંચાયતોની પુનરોચના કરી હતી.

“મીઠી વીરડી જેવી એ મીઠી પ્રશંસા”

ડો. જીવરાજ મહેતાએ વિરોધ પક્ષ ના નેતા શ્રી નગીનદાસ ગાંધીએ ગુજરાત રાજ્યના પ્રધાનો, ઉપ-પ્રધાનો, કમચારીઓએ કુલ સમયમાં સારી સેવા બજાવી, રાજ્યનું વહીવટી તંત્ર વ્યવસ્થિત કરી દીધું એ માટે આપેલા બંધવાદ માટે એમનો ખાસ આભાર માન્યો હતો.

એમણે કહ્યું હતું કે વિરોધ પક્ષના નેતાએ આ સિદ્ધિ માટે જે લાભથી પુર્વકની પ્રશંસા કરી છે એની મારા અન્ય સાથીદારો અને લાગતાવળગતા કમચારીઓ પર ઉઠી અસર પડી છે. મોટે ભાગે અંધારે સાચી બાજુથી કંઈવા, કંઈશ અને ડેટલીક વખત અમને ઉતારી પાડતા શબ્દો કમનસીબે સાંભળવા પડે છે, જેટલે વિરોધ પક્ષ ના માનનીય નેતાએ એમના પ્રવચન ના પ્રારંભમાં જ—જેમ ઉચ્ચ દેશ માં વરસાદ વરસે અને રહ્યુંમાં મીઠી વીરડી મળ્યાં આવે એમ—કડવાચને બદલે મીઠી પ્રશંસા વરસાવી છે. એમ ના આમીભવાં અને પ્રોત્સાહક શબ્દો સાંભળીને હું એમનો હજી હજી અંધારું થયો છું અને એ માટે હું એમનો હૃદયપુર્વકનો આભાર માનું છું. હું આશા રાખું છું કે જે સુંદર પ્રજ્વાલિકા એમણે પાડી છે એ એમના અનુભાવી આંધ્રુ બજાવી રાખશે. અને આ સલાહ પર ટીકાની સાથે સરકારે ન્યાયે સાર કામ કહ્યું હોય ત્યારે અમી પણ વરસાવશે.

આ શબ્દો બોલતા ડો. જીવરાજ મહેતા બળમળા થઈ ગયા છે.

સાબાર સ્વીકાર :
શ્રી ઇસ્ટ લંડન ગુજરાતી યુવક મંડળ તરફથી પા. ૧-૧-૦ મળી છે.

લગ્ન પ્રસંગો માટે
અમને મળો.
મુરતી જમણના અને રોસવલીસ્ટ છીએ.
શ્રી કેપીટનની અંચત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોહાડીયાના કોઈ પણ ભાગમાં તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાને અમે કન્ડ્રીકટ લઈશું.
કેપીટનસ બાલકની હોટેલ
(ધી કોર્નર મીકાઈ હાઉસ)
એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુણાપર - ડરબન.
ફોન નંબર ૨૩૪૨૪ ટેલીગ્રામ : KAPITAN.

આહુ, લસણ બજાર ભાવ, નારીએજ નં. ૧ શી. ૧-૦, બેગ (નંગ ૧૦૦) શી. ૬૦-૦.
હુકાન દાર માટે બાંધવાના ન્યુઝપેપર બજાર ભાવ, બરાટા, હુગરી (કાંઠા), સુકા લાલ મરચાં, સુમલા, સુકા ઝીયા (ઠાલા), સોનેરી રંગનો ગોળ, દરેક જાતનો મરી મસાલો વિગેરે હમેશાં સ્ટોકમાં રાખીએ છે. કપુરી અને જેવલી પાન બજાર ભાવ, પોસ્ટલ બુક, મુરુજી, રતાજી, આંબા હજાર અને લીલી હજારની મોસમ ચાલુ છે. રોહાડીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને બલજબન કોંગોના જોરદાર ઉપર પુરક ધ્યાન આપી કોઈ પણ નરવ પરમીટ ક્લાવી મોકલશું.
All prices subject to Market fluctuations.
A. KADER & Co., (PTY) LTD.
WHOLESALE FRUIT MERCHANTS
P. O. Box 251. DURBAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક
બુકકીપર, સુસાઈરી, વીમાનાં અને જનરલ એજન્ટ
હીંદુસ્તાન અગર કુનીયાના કોઈ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અગર જમીન માંગે મુસાફરી કરવા ઘેર બધાં અમારી મારફતે બુકીંગ કરો. હાઈગી, આગ, ચોરી, દુલ્લહ, અસ્માત, પેટલાસ, વિગેરેના વીમા અમે જીતવાની આપીએ છીએ.
ઈન્કમટેક્સ, પરસનલ ટેક્સ, હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ સ્વીચરન્સ સર્ટીફિકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ છાત્રાવેશનને લગતી બાબતોમાં કોઈ પણ ફી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ. નેશનલ યુનિયનલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ જોરુલીયા અને પોસ્ટાલ ઈનરયુરન્સ કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધ.
Office :
9 Barkly Arcade,
38 Market Street,
Phone : 339033,
Johannesburg.
Residence :
52 Patidar Mansion,
13 Kort Street,
Phone : 330816,
Johannesburg.

ગુજરાતી રેકોર્ડો
હીંદુસ્તાનમાં બનેલી ગુજરાતી રેકોર્ડો, હવે અમારે ત્યાં મળે છે.
૨૦ રેકોર્ડોનું બોક્સ કેવળ શી. ૩૦-૦. રેકોર્ડોમાં લાજનો, નાટકો, ગરબો વિગેરેના સંગ્રહ છે. હિંદના “લેકચર હિટ” મુકામાં હુદી મળી શકશે.
આવો તક અને લાલ ફરીથી મજાશે નહિ. પેટીંગ મફત—પોસ્ટલ બોક્સ—સી.આ.ડી.ના ઓફિસ અમે લઈએ છીએ.
નેશનલ રેકોર્ડ કંપની
શોપ ૨, અજમેરી આરકેઈડ, ઓફ ૧૪૧ એ. એ સ્ટ્રીટ, પા. એ. બોક્સ ૧૫૭૪, — ડરબન.

ફરનીચર! ફરનીચર!! ફરનીચર!!!
એડમ્સ સુટ, ડાઈનીંગરૂમ સુટ, વેડિંગ, ડરેસીંગ એક્સ, સાઈડ બોર્ડ ઓફીસ ટેક્સ, બુક ટેક્સ, ટેબલ, તાકન ધીરુચત લાવે અરીદી શકશે. બંને પધારી લાલ સેવા સુકરો નહિ.
—બોક્સ, ટેબલ અને કીચન ફરેસર—
જે હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર ચાલુ છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈયાર રહે છે. માત્ર રોહાડી બાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આગલ વધારો.
L. MISTRY
51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.
PHONE 33-4691. BOX 2526.

Printed And Published by Mrs. Sushila Gandhi, International Printing Press, (Phoenix) Address: INDIAN OPINION, Private Bag, Durban, Natal